สรุปข้อมูลจังหวัดระยอง

****

ตราประจำจังหวัดระยอง

เกาะในภาพ คือ เกาะเสม็ด ซึ่งอยู่นอกชายฝั่งของตำบลเพ อำเภอเมืองระยอง เป็นเกาะที่มีมะพร้าวจำนวนมาก และมีหาดทรายขาวสะอาดเหมือนน้ำตาลทราย

พลับพลาในภาพ หมายถึง พลับพลาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ ให้สร้างไว้เป็นที่ประทับระหว่างเสด็จประพาสเกาะนี้

คำขวัญประจำจังหวัดระยอง

“ผลไม้รสล้ำ อุตสาหกรรมก้าวหน้า น้ำปลารสเด็ด เกาะเสม็ดสวยหรู สุนทรภู่กวีเอก”

สีประจำจังหวัด

สีแดง หมายถึง สีนักสู้ที่พระเจ้าตากได้กอบกู้ประเทศชาติพักกองทัพที่ใต้ต้นสะตือ วัดลุ่ม จังหวัดระยอง

สีเหลือง หมายถึง สีรักชาติ

สีน้ำเงิน หมายถึง สีแห่งความสดใส สีแห่งความเย็น สีของน้ำทะเล ซึ่งจังหวัดระยองมีทางติดทะเลยาวไกลถึง 100 กิโลเมตร

ต้นไม้ประจำจังหวัด ต้นประดู่

ดอกไม้ประจำจังหวัด ดอกประดู่

ต้นไม้พระราชทาน ต้นสารภีทะเล

****

1. ข้อมูลเพื่อการพัฒนา

1.1 ข้อมูลสภาพทั่วไปและสถานการณ์การพัฒนาจังหวัด

1) ความเป็นมา

ตามหลักฐานและประวัติศาสตร์ ระยองเริ่มมีชื่อปรากฏในพงศาวดารเมื่อปี พ.ศ. 2113 ในรัชสมัยของสมเด็จพระมหาธรรมราชาแห่งกรุงศรีอยุธยา

ส่วนประวัติดั้งเดิมก่อนหน้านี้ เป็นเพียงข้อสันนิษฐานที่พอจะเชื่อถือได้ว่าระยองน่าจะเป็นเมืองที่ก่อสร้างขึ้นสมัยขอม คือ เมื่อประมาณ พ.ศ.1500 ซึ่งสมัยที่ขอมมีอำนาจครอบคลุมอยู่ในดินแดนสุวรรณภูมิมีเมืองนครธมเป็นราชธานี ขอมได้สร้างเมืองนครพนมเป็นเมืองหน้าด่านแรกมีเมืองพิมายเป็นเมืองอุปราชและได้สถาปนาเมืองลพบุรีขึ้นเป็นเมืองสำคัญด้วย ส่วนทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของเมืองนครธม เมืองหน้าด่านเมืองแรกที่ขอมสร้างก็คือเมืองจันท์บูรหรือจันทบุรีในปัจจุบันนี้

เมื่อขอมสร้างเมืองจันทบุรีเป็นเมืองหน้าด่านอารยธรรมของขอมจึงแพร่เข้ามาสู่แคว้นทวารวดีจึงอนุมานว่าขอมเป็นผู้สร้างเมืองระยองนี้ แต่ไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่าสร้างขึ้นในสมัยใด โดยนักโบราณคดีได้สันนิษฐานจากหลักฐานที่ค้นพบคือซากหินสลักศิลปะแบบขอมรูปต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ที่บ้านดอน บ้านหนองเต่า ตำบลเชิงเนิน อำเภอเมืองระยอง กับมีคูค่ายและซากศิลาแลง ศิลปะแบบขอมที่บ้านคลองย้ายร้า ตำบลบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย

นอกจากนี้เมืองระยองยังมีความเกี่ยวพันกับประวัติศาสตร์ ครั้งสำคัญของชาติไทยกล่าวคือเมื่อปี พ.ศ. 2309 พม่ายกทัพมาล้อมกรุงศรีอยุธยาด้วยกำลังพลมหาศาล ฝ่ายไทยมีกำลังน้อยและขาดความสามัคคี พระยา-วชิรปราการหรือพระยาตาก ซึ่งถูกเกณฑ์ไปช่วยป้องกันกรุงศรีอยุธยาได้นำไพร่พลเข้าต่อสู้ป้องกันรักษากรุงฯ ไว้อย่างสุดความสามารถจนกระทั่งเห็นว่าไม่อาจรักษากรุงฯได้ต่อไปแล้วจึงได้รวบรวมกำลังพลประมาณ 500 คน ตีฝ่าวงล้อมของข้าศึกออกมามุ่งหน้าสู่ภาคตะวันออกได้เดินผ่านเมืองต่างๆ โดยมาหยุดพักไพร่พลที่เมืองระยองผูกช้างทรงที่ใต้ต้นสะตือ วัดลุ่มมหาชัยชุมพล (ปัจจุบันต้นสะตือยังคงปรากฏเป็นหลักฐาน) พระยาตากได้ปราบปรามคณะกรรมการเมืองที่แข็งข้อและได้รวบรวมพลที่เมืองระยอง ข้าราชการและประชาชนผู้จงรักภักดีได้พร้อมใจกันยกย่องสถาปนาพระยาตากขึ้นเป็น “เจ้าตากสิน” เมื่อ พ.ศ. 2310 ณ วัดลุ่มมหาชัยชุมพล เมืองระยองนี้เองต่อมาได้เดินทัพไปตีเมืองจันทบุรียึดเป็นที่มั่นและกอบกู้อิสรภาพจากพม่าได้ในที่สุด

2) ด้านกายภาพ

(1) ลักษณะภูมิประเทศ

เป็นที่ราบชายฝั่งที่เกิดจากการทับถมของตะกอนบริเวณ แอ่งลุ่มน้ำระยองและที่ลาดสลับเนินเขาและภูเขา มีลักษณะเป็นลอนลูกคลื่นสูงต่ำสลับกันไป โดยมีพื้นที่ทิวเขา 2 แนวคือทิวเขาชะเมาทางทิศตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเล 1,035 เมตรและทิวเขาที่อยู่ประมาณกึ่งกลางของตัวจังหวัดเป็นแนวยาวจากอำเภอเมืองระยองขึ้นไปทางเหนือจนสุดเขตจังหวัด มีแม่น้ำสายสั้นๆ ซึ่งเกิดจากเทือกเขาจันทบุรีและเทือกเขาบรรทัดไหลลงสู่อ่าวไทย แม่น้ำที่สำคัญได้แก่แม่น้ำบางประกง แม่น้ำจันทบุรี แม่น้ำระยอง เป็นต้น ลักษณะชายฝั่งทะเลมีหาดทรายสวยงามและมีเกาะใหญ่น้อยเรียงรายเลียบตามแนวชายฝั่งนับเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ

ที่ตั้ง อยู่ทิศตะวันออกของประเทศไทยระหว่างเส้นรุ้งที่ 12 – 13 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 101 – 102 องศาตะวันออก มีพื้นที่ประมาณ 3,552 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 2,220,000 ไร่ อยู่ห่างจากรุงเทพฯ ไปทางทิศตะวันออกประมาณ 179 กิโลเมตร

อาณาเขต ทิศเหนือ ติดต่ออำเภอหนองใหญ่ อำเภอบ่อทอง อำเภอศรีราชา จังหวัด ชลบุรี
ทิศใต้ ติดชายฝั่งอ่าวไทย ยาวประมาณ 100 กิโลเมตร
ทิศตะวันออก ติดต่อเขตอำเภอนายายอาม อำเภอแก่งหางแมว จังหวัดจันทบุรี
ทิศตะวันตก ติดต่อเขตอำเภอสัตหีบ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

(2) ลักษณะภูมิอากาศ ภายใต้อิทธิพลของมรสุมที่พัดปกคลุมประเทศไทย 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ กับมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ลักษณะภูมิอากาศแบบมรสุมเขตร้อนลมทะเลพัดผ่านตลอดปี อากาศอบอุ่นไม่ร้อนจัด บริเวณชายฝั่งทะเลเย็นสบาย ฤดูฝนจะมีฝนตกชุกระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงตุลาคมของทุกปี อากาศไม่ร้อนอบอ้าวมากนักในฤดูร้อน และฤดูหนาวอากาศก็ไม่หนาวจัด

(3) ข้อมูลการปกครองและประชากร

1) การปกครอง แบ่งการปกครองเป็น 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองระยอง อำเภอแกลง อำเภอบ้านค่าย อำเภอปลวกแดง อำเภอบ้านฉาง อำเภอวังจันทร์ อำเภอเขาชะเมา อำเภอนิคมพัฒนา ประกอบด้วย 54 ตำบล 439 หมู่บ้าน 181 ชุมชน ด้านการปกครองท้องถิ่น ประกอบด้วยองค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลเมือง 2 แห่ง เทศบาลตำบล 27 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 37 แห่ง

2) โครงสร้างประชากร ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2560 จังหวัดระยองมีประชากรทั้งสิ้น 711,226 คน โดยแบ่งเป็น เพศชายจำนวน 349,775 คน และเพศหญิง จำนวน 361,461 คน อำเภอที่มีประชากรมากที่สุดคืออำเภอเมืองระยอง จำนวน 278,814 คน อำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุดคืออำเภอเขาชะเมา มีประชากร 23,879 คน โดยภาพรวมแล้ว จังหวัดระยอง มีจำนวนเพศชายน้อยกว่าเพศหญิง

(4) การใช้ประโยชน์ที่ดินและลักษณะการตั้งถิ่นฐาน มีการขยายตัวของเมืองอย่างรวดเร็ว กำหนดแนวทางการพัฒนาพื้นที่ได้แบ่งพื้นที่ตามศักยภาพออกเป็น 4 บริเวณ ได้แก่ 1. พื้นที่ด้านตะวันออกและตะวันตก กำหนดให้เป็นพื้นที่เพื่อการเกษตรกรรม เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมต่อเนื่องทางการเกษตร 2. พื้นที่ด้านตะวันตกเฉียงใต้ กำหนดให้เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมหลักของภาคและประเทศ 3. พื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก ตั้งแต่ชายหาดแม่รำพึง ไปทางด้านตะวันออก กำหนดให้เป็นเขตพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยว 4. พื้นที่ด้านตะวันออกบริเวณชายฝั่งทะเล กำหนดให้เป็นเขตเพาะเลี้ยงประมงชายฝั่ง

(5) โครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ

1) การไฟฟ้า การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดระยองรับผิดชอบในการจ่ายกระแสไฟฟ้าให้จำนวน 8 อำเภอ สถิติในปี 2559 มีการไฟฟ้าในสังกัด 5 หน่วยงาน ข้อมูลปี 2560 มีผู้ใช้ไฟฟ้ารวม 377,086 ราย ใช้ไฟฟ้ารวม 10,822.901 ล้านกิโลวัตต์/ชั่วโมง

2) การประปา มีการประปาจำนวน 6 แห่ง คือ การประปาส่วนภูมิภาค 4 แห่ง ประปาเทศบาล 2 แห่ง คือ เทศบาลตำบลเมืองแกลงและการประปาเทศบาลตำบลปลวกแดง ปี 2560 มีจำนวนผู้ใช้น้ำรวม 119,882 ราย กำลังผลิตรวม 32,421,300 ลูกบาศก์เมตร ปริมาณน้ำที่ผลิตได้จำนวน 46,212,701 ลูกบาศก์เมตร

3) การสื่อสาร การสื่อสารหลักยังคงเป็นโทรศัพท์พื้นฐาน โดยมีผู้สัมปทานหลักคือบริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) มีเลขหมายโทรศัพท์รวม 122,272 เลขหมาย การใช้คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์มือถือมีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วการใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 65.13 ส่วนโทรศัพท์มีผู้ใช้ร้อยละ 87.64

4) การคมนาคมขนส่ง

(1) ทางบก ระบบการคมนาคมทางบกเป็นระบบที่สำคัญที่สุดของจังหวัดโดยเฉพาะในพื้นที่อุตสาหกรรม เพราะเป็นตัวเชื่อมการติดต่อทั้งทางเรือและทางรถไฟ มีการตัดถนนเชื่อมระหว่างจังหวัดเข้าสู่อำเภอตำบลและหมู่บ้านทำให้การสัญจรและการขนส่งสินค้ามีความสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ถนนสำคัญที่สามารถเดินทางเข้าสู่จังหวัดระยองได้แก่

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (สายเก่า) ผิวจราจร 4 ช่องทาง เป็นเส้นทางจากรุงเทพฯ ผ่านอำเภอบางปู-อำเภอบางปะกง-บางแสน ศรีราชา-พัทยา-หาดจอมเทียม-สัตหีบ-บ้านฉาง จนถึงอำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง รวมระยะทางทั้งสิ้น 220 กิโลเมตร เป็นเส้นทางขนส่งสินค้าและวัตถุดิบจากภาคต่างๆ ที่จะมายังจังหวัดระยอง ปัจจุบันสภาพการจราจรแออัด

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3 (ถนนบางนา-ตราด) เป็นเส้นทางที่มีผู้ใช้เป็นจำนวนมาก ทางหลวงสายนี้จะเริ่มต้นตรงจุดทางด่วนด่านเฉลิมนคร บางนาผ่านบางพลี-บางบ่อ จังหวัด สมุทรปราการและเชื่อมทางหลวงหมายเลข 3 ที่ กม.ที่ 70 อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา จากนั้นผู้ใช้รถจะผ่านเส้นทางเดียวกับเส้นทางที่ 1 รวมระยะทาง 220 กิโลเมตร ผิวจราจร 4 ช่องทาง

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 36 (บายพาส 36) เริ่มต้นที่ กม.140 อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรีต่อไปยังจังหวัดระยองด้วยระยะทางเพียง 70 กิโลเมตร รวมระยะทางทั้งสิ้น 210 กิโลเมตร ผิวจราจร 4 ช่องทาง และอยู่ระหว่างขยายเป็น 6 ช่องทางจราจรในปัจจุบัน

- ทางหลวงจังหวัดระยองหมายเลข 344 (สายบ้านบึง-แกลง) จุดเริ่มต้นที่จังหวัดชลบุรี ผ่านอำเภอบ้านบึง-หนองใหญ่-อำเภอวังจันทร์และสิ้นสุดที่อำเภอแกลง ระยะทาง 100 กิโลเมตร ผิวจราจร 4 ช่องทาง เหมาะสำหรับผู้ที่จะเดินทางมายังอำเภอแกลงหรือเดินทางไปยังจังหวัดจันทบุรีหรือจังหวัดตราด

- ทางหลวงหมายเลข 7 (มอเตอร์เวย์) เริ่มต้นที่ถนนพัฒนาการ เขตประเวศ กรุงเทพฯ สิ้นสุดที่ตำบลโป่ง อำเภอบางละมุง ระยะทาง 135 กิโลเมตร จากนั้นใช้ทางหลวงหมายเลข 36 ระยะทางอีก 40 กิโลเมตร จะถึงอำเภอเมือง จังหวัดระยอง รวมระยะทาง 175 กิโลเมตร ในปี 2562 จะมีการเปิดใช้ช่วงต่อจากพัทยามายังที่อำเภอบ้านฉาง จะทำให้การเดินทางสะดวกขึ้น

(2) ทางรถไฟ เส้นทางรถไฟจากกรุงเทพฯ ผ่านจังหวัดฉะเชิงเทรา นิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบังถึงนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด เป็นเส้นทางที่ใช้ขนส่งวัตถุดิบ ผลิตภัณฑ์และสินค้าของโรงงานในบริเวณนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดและนิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบัง แต่ไม่นิยมใช้บริการเนื่องจากมีค่าใช้จ่ายสูงและระยะทางไม่ไกล ในอนาคตจะเปลี่ยนสภาพเป็นรถไฟความเร็วสูงและรถไฟทางคู่

(3) ทางอากาศ สนามบินอู่ตะเภา ภายในมีท่าอากาศยานนานาชาติอู่ตะเภา ระยอง พัทยา ที่รัฐบาลพัฒนาเป็นสนามบินพาณิชย์ แห่งที่ 3 ตั้งอยู่พื้นที่ตำบลพลา อำเภอบ้านฉาง จังหวัดระยอง มีสายการบินที่เปิดบริการหลักคือ ไทยแอร์เอเชียและบางกอกแอร์เวย์

(4) ทางน้ำ มีท่าเรือน้ำลึกที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดเพื่อรองรับการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมและการขนส่งที่เกิดขึ้นตามแผนพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออเป็นท่าเรือที่สำคัญที่สุดเปิดบริการให้แก่ผู้ประกอบการทั้งในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดและนิคมอุตสาหกรรมอื่นๆ

1) ท่าเทียบเรือสาธารณะ

(1) ท่าเทียบเรือทั่วไป คือ บริษัท ไทยพรอสเพอริตี้ เทอร์มินอล จำกัด (TPT) มีพื้นที่ระยะที่ 1 ทั้งหมด 49-3-70 ไร่ มีความยาวหน้าท่า 330 เมตร รับสินค้าได้ 20,000 ตัน/ลำเรือและ 150 เมตร สำหรับเรือเล็ก

(2) ท่าเทียบเรือสินค้าเหลว คือ บริษัท ไทยแท้งค์เทอร์มินัลจำกัด จำกัด (TTT) มีพื้นที่ระยะที่ 1ทั้งหมด 181-2-87.7 ไร่ มีความยาวหน้าท่า 680 เมตร รับสินค้าได้ 45,000 ตัน/ลำเรือ

2) ท่าเรือเฉพาะกิจ ผู้ลงทุนท่าเทียบเรือเฉพาะกิจมีทั้งสิน 10 ราย ประกอบด้วย

(1) บริษัท ปุ๋ยเอ็นเอฟซี จำกัด National Fertilizer Co., Ltd (NFC

(2) ท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด Maptaphut Industrial Terminal (MIT)

(3) บริษัท สตาร์ ปิโตรเลียม รีไฟน์นิ่ง จำกัด (มหาชน)

(4) บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด(มหาชน)

(5) บริษัท มาบตาพุด แทงค์ เทอร์มินัล จำกัด

(6) บริษัท โกลว์ เอสพีพี3 จำกัด

(7) บริษัท บีแอลซีพี เพาเวอร์ จำกัด

(8) บริษัท พีทีที แอลเอ็นจี จำกัด

(9) บริษัท พีทีที แทงค์ เทอร์มินัล จำกัด

(10) บริษัท ระยองเทอร์มินัล จำกัด

3) ท่าเรือ ไออาร์พีซี ให้บริการเทียบเรือเพื่อขนถ่ายสินค้า พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวก ความยาวประมาณ 1,623 เมตร ประกอบด้วยท่าเทียบเรือขนาดใหญ่ 6 ท่า สามารถรับเรือได้ตั้งแต่ขนาด 1,000 – 250,000 ตัน

ในส่วนของท่าเรือเพื่อการท่องเที่ยว เป็นท่าเรือขนาดเล็ก อยู่ในเขตเทศบาลตำบลเพ เช่น ท่าเรือนวลทิพย์ ท่าเรือศรีบ้านเพ ท่าเรือเทศบาลตำบลเพ ท่าเรือโชคกฤษดา ท่าเรืออุทยาน-แห่งชาติเขาแหลมหญ้า–หมู่เกาะเสม็ด เป็นต้น

5) แผนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญในพื้นที่จังหวัดระยองและพื้นที่เชื่อมโยง

(1) เมืองการบินตะวันออก (สนามบินอู่ตะเภา) กระทรวงคมนาคมและกองทัพเรือได้วางแผนการพัฒนาสนามบินอู่ตะเภาสู่เชิงพาณิชย์เต็มรูปแบบรองรับการเป็น “Aeropolis” หรือ “เมืองอุตสาหกรรมการบิน” เป็นศูนย์กลางของธุรกิจการบินในภูมิภาค มีความสามารถรองรับผู้โดยสาร 15 ล้านคนใน 5 ปี 30 ล้านคนใน 10 ปี และ 60 ล้านคนใน 15 ปี

(2) ท่าเรือมาบตาพุด ระยะที่ 3 ประกอบด้วย งานถมทะเลพื้นที่ ประมาณ 1,000 ไร่ งานขุดลอกร่องน้ำและแอ่งลึก 16 เมตร งานระบบสาธารณูปโภค งานอุปกรณ์ควบคุมการเดินเรือบริเวณท่าเรือ ก่อสร้างท่าเรืออุตสาหกรรมด้านพลังงาน และการบริการ รวมเรียกว่า Superstructure เปิดบริการใน พ.ศ. 2567

(3) การพัฒนาโครงข่ายขนส่งทางบก พื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกมีโครงข่ายถนนค่อนข้างสมบูรณ์ครอบคลุมทั่วถึง

1) ทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง (มอเตอร์เวย์) หมายเลข 7 สายกรุงเทพฯ – บ้านฉาง ช่วงพัทยา - มาบตาพุด ระยะทาง 31 กิโลเมตร เริ่มก่อสร้างตั้งแต่ปี 2559 จะแล้วเสร็จในปี 2562 ซึ่งมีการก่อสร้างถนนโครงข่ายเชื่อมต่อกับทางหลวงหมายเลข 3 บริเวณตำบลบ้านอำเภอ อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ระยะทาง 7.856 กิโลเมตร นอกจากนั้น ยังมีสถานีบริการทางหลวง ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่บริเวณตำบลห้วยใหญ่

2) แผนการดำเนินการถนนสายหลัก เช่น เริ่มดำเนินการในปี 2561 - 2563 มีแผนขยาย 6 ช่องจราจร บนถนนหมายเลข 36 ขยาย 4 ช่องจราจรบนถนน 363 การบูรณะทางเดิมถนน 344 การปรับปรุงถนนสาย รย.4058 การปรับปรุงถนนสาย รย.3013 และแผนงานในอนาคตจะมีการขยายทางหลวงหมายเลข 3

(4) โครงการรถไฟความเร็วสูง สายกรุงเทพ-ระยองเชื่อมโยง 3 สนามบิน หรือ (High Speed Rail : HSR) เป็นแบบไร้รอยต่อแนวเส้นทางดังกล่าวจะพาดผ่านพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ระยะทางรวมทั้งสิ้น 260 กิโลเมตร เป็นโครงการที่ใช้โครงสร้างและแนวเส้นทางการเดินรถเดิมของระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน (Airport Rail Link) ที่เปิดให้บริการอยู่ในปัจจุบัน โดยจะก่อสร้างทางรถไฟขนาด 1.435 เมตร (Standard Gauge) ส่วนต่อขยาย 2 ช่วง จากสถานีพญาไท ไปยังสนามบินดอนเมือง และจากสถานีลาดกระบัง ไปยังสนามบินอู่ตะเภา พร้อมเชื่อมเข้าออกสนามบิน โดยใช้เขตทางเดิมของการรถไฟฯ เป็นส่วนใหญ่ การเดินรถในช่วงที่ผ่านกรุงเทพฯ ชั้นใน จะลดความเร็วลงมาที่ 160 กม./ชม. และจะวิ่งด้วยความเร็วสูงสุด 250 กม./ชม. ในเขตนอกเมือง ประกอบไปด้วยสถานีรถไฟความเร็วสูงจำนวน 9 สถานี ได้แก่ สถานีดอนเมือง สถานีบางซื่อ สถานีมักกะสัน สถานีสุวรรณภูมิ สถานีฉะเชิงเทรา สถานีชลบุรี สถานีศรีราชา สถานีพัทยา สถานีอู่ตะเภา

(5) รถไฟทางคู่ เชื่อม 3 ท่าเรือ ได้เร่งดำเนินการช่วงกรุงเทพ-นครราชสีมา และแก่งคอย-มาบตาพุด และจะดำเนินการช่วงแก่งคอย – ฉะเชิงเทรา – แหลมฉบัง - มาบตาพุด ระยะทาง 246.5 กิโลเมตร ดำเนินการก่อสร้างในปี 2561

(6) พัฒนาด้านแหล่งน้ำ จังหวัดระยองมีอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ 2 แห่ง ขนาดกลาง 3 แห่ง ขนาดเล็ก 10 แห่ง ปริมาตรเก็บกักรวม 599.77 ล้านลูกบาศก์เมตร น้ำไหลเข้าอ่าง 652 ล้านลูกบาศก์เมตร/ปี แต่ทั้งนี้ความต้องการน้ำเริ่มมากขึ้น คาดว่าอีก 4 - 5 ปีข้างหน้าปริมาณน้ำของระยองจะตึงตัวมาก

2) ด้านเศรษฐกิจ

ภาพรวมข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ณ ราคาประจำปีพบว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดปี 2559 มีมูลค่า 897,117 ล้านบาท โดยมาจากภาคเกษตรกรรม 20,236 ล้านบาท มีแนวโน้มลดลงทุกปี และสาขาการผลิตนอกภาคเกษตรกรรม มีมูลค่ารวมสูง 876,880 ล้านบาท (ภาคอุตสาหกรรม ร้อยละ 81.7 ภาคบริการ ร้อยละ 15.0 ภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 3.0) ซึ่งมีมูลค่าผลิตภัณฑ์เฉลี่ยต่อหัวประชากร เท่ากับ 1,009,496 บาท/คน/ปี เป็นลำดับที่ 1 ของประเทศ

เศรษฐกิจจังหวัดระยองมีเศรษฐกิจสาขาหลัก 4 สาขาสำคัญ ดังนี้

1) สาขาเกษตรกรรม ปศุสัตว์ และประมง

สาขาการเกษตรกรรม/เพาะปลูก จากการที่จังหวัดระยองมีสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการทำเกษตรกรรม พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัดระยองมีพื้นที่ถือครองในปี 2560/2561 มีพื้นที่ 1,945,075 ไร่ พื้นที่ทางการเกษตร 1,310,937 ไร่ ครอบครัวที่ทำการเกษตร 44,564 ครอบครัว พื้นที่ข้าวนาปี 11,301 ไร่ พื้นที่ปลูกสับปะรด 37,700 ไร่ พื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง 36,936 ไร่ พื้นที่ปลูกลองกอง 4,363 ไร่ พื้นที่ปลูกอ้อย 2,466 ไร่ พื้นที่ปลูกทุเรียน 69,187 ไร่ พื้นที่ปลูกมะม่วง 10,301 ไร่ พื้นที่ปลูกเงาะ 8,489 ไร่ พื้นที่ปลูกขนุน 12,228 ไร่ พื้นที่ปลูกมังคุด 28,226 ไร่ พื้นที่ปลูกมะพร้าว จำนวน 7,097ไร่ และพื้นที่ปลูกยางพารา 613,220 ไร่ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญจำนวนมาก ได้แก่

1. **ยางพารา** เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญและเป็นพืชที่เพาะปลูกมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับพืชเศรษฐกิจสำคัญชนิดอื่นๆ เนื่องจากปลูกง่าย ไม่จำเป็นต้องดูแลรักษามาก อีกทั้งสภาพทางภูมิประเทศ เอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูก ผลผลิตส่วนใหญ่จะออกสู่ตลาดในช่วงเดือนตุลาคม - มกราคม เกษตรกรสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้อย่างเต็มที่ โดยไม่ต้องประสบปัญหาและอุปสรรคอันเกิดจากฝนตก ผลผลิตจะออกสู่ตลาดน้อยในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - มีนาคม เกษตรกรส่วนใหญ่จะหยุดกรีดยางเพื่อบำรุงรักษาต้นยางเพราะต้นยางเริ่มผลัดใบ
2. **มันสำปะหลัง** เป็นพืชไร่ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจชนิดหนึ่ง เกษตรกรนิยมปลูกพันธุ์ระยอง 5, เกษตรศาสตร์ 50, ระยอง 90, ระยอง 60 และระยอง 3 ตามลำดับ นิยมปลูกในช่วงเดือนมีนาคม -พฤษภาคมของทุกปี สามารถเก็บเกี่ยวได้เกือบตลอดทั้งปี ผลผลิตจะออกมากในช่วงเดือนธันวาคม-เมษายน และจะออกสู่ตลาดมากในช่วงเดือนมกราคม - กุมภาพันธ์
3. **สับปะรด** ปลูกมากเป็นอันดับ 2 ของประเทศรองจากจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ประมาณ 20% ของผลผลิตทั้งประเทศ) มีผลผลิตออกสู่ตลาดปีหนึ่งๆ ประมาณ 250,000 ตัน ผลผลิตส่วนใหญ่จะส่งขายให้โรงงานอุตสาหกรรมเพื่อแปรสภาพเป็นสับปะรดกระป๋องและน้ำสับปะรด บางส่วนนำไปจำหน่ายเป็นผลไม้สดตามแผงจำหน่ายผลไม้ ผลผลิตส่วนใหญ่จะออกสู่ตลาดระหว่างเดือนพฤศจิกายน – มกราคมและระหว่างเดือนเมษายน -กรกฎาคม
4. **ทุเรียน** การทำสวนทุเรียนเป็นอาชีพที่เกษตรกรในจังหวัดระยองยึดเป็นอาชีพมาช้านาน การปลูกทุเรียนกระจายอยู่ในท้องที่อำเภอแกลง อำเภอเมืองระยอง อำเภอเขาชะเมา อำเภอวังจันทร์ และอำเภอบ้านค่าย เกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับอาชีพทุเรียนประมาณ 20,000 ราย เฉลี่ยพื้นที่ปลูกประมาณ 3-5 ไร่/ครัวเรือน ระยะการออกสู่ตลาดจะเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนเมษายน - มิถุนายน แล้วแต่ชนิดพันธุ์ ทุเรียนพันธุ์เบาจะเริ่มเก็บเกี่ยวก่อน คือ พันธุ์กระดุมและพันธุ์ชะนี ส่วนพันธุ์หนัก ได้แก่ พันธุ์ก้านยาวหมอนทองจะแก่สุกปลายเดือนพฤษภาคม

5. เงาะ เป็นไม้ผลเศรษฐกิจอีกชนิดหนึ่งที่นิยมปลูกในจังหวัดระยอง มีพื้นที่ปลูกเงาะมากเป็นอันดับ 6 ของประเทศ พันธุ์ที่นิยมปลูก ได้แก่ เงาะพันธุ์โรงเรียน รองลงมาคือ พันธุ์สีชมพู ฤดูกาลเพาะปลูกเริ่มในเดือนพฤษภาคม-สิงหาคมและเก็บเกี่ยวในช่วงเดือนพฤษภาคม – กรกฎาคม

6. มังคุด เป็นไม้ผลยืนต้นที่มีอายุยืน เป็นพืชเมืองร้อนสามารถปลูกได้ในดินเกือบทุกชนิด ซึ่งผลมังคุดมีรูปทรงและสีสันสวยงาม รสชาติดี มีราคาสูง เป็นที่นิยมบริโภคทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ได้รับฉายาว่าเป็น “THE QUEEN OF FRUIT” พันธุ์มังคุดจะมีพันธุ์เดียวและไม่มีการกลายพันธุ์โดยนิยมปลูกในช่วงเดือนพฤษภาคม - กันยายน และเก็บเกี่ยวในช่วงเดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม

สาขาปศุสัตว์ : เกษตรกรในจังหวัดระยองมีการเลี้ยงสัตว์เพื่อการค้าในภาพรวมเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะไก่และเป็ด เป็นผลเนื่องจากราคาเป็นสิ่งจูงใจและการได้รับการส่งเสริมเงินกู้จากหน่วยงานภาครัฐ เช่น เงินกองทุนหมู่บ้าน เงินกู้ช่วยเหลืออื่นๆ โดยจำนวนผู้เลี้ยงปศุสัตว์ในแต่ละอำเภอมีปริมาณแตกต่างกัน

การประมง : อาชีพทำการประมงเป็นอาชีพดั้งเดิมของประชาชนชาวระยอง เนื่องจากสภาพภูมิประเทศและสภาวะภูมิอากาศที่เหมาะสม ส่งผลให้ท้องทะเลมีสัตว์น้ำที่อุดมสมบูรณ์ มีการทำประมงเชิงพาณิชย์ ประมงพื้นบ้าน ประมงเรือเล็กตามแนวชายฝั่งทั่วไป รวมทั้งการทำประมงน้ำจืดและน้ำกร่อย เนื้อที่ทำการประมงทะเลประมาณ 1,500,000 ไร่ เรือประมง 1,822 ลำ สมาคมประมง 6 สมาคม กลุ่มเกษตรกรทำการประมง 36 กลุ่ม สหกรณ์ประมง 2 สหกรณ์ ท่าเรือประมง 45 ท่า ส่วนการทำประมงน้ำจืดมีเนื้อที่ทำการประมงน้ำจืดมีจำนวน 63,080 ไร่ สัตว์น้ำจืดที่สำคัญคือปลาดุก ปลานิล ปลาสวาย ปลานวลจันทร์ ฯลฯ

2) สาขาอุตสาหกรรม

นับจากโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกที่กำหนดแนวทางการพัฒนาให้จังหวัดระยองเป็นศูนย์กลางความเจริญแห่งใหม่ เป็นศูนย์บริการมาตรฐานการศึกษาและวิจัยด้านเทคโนโลยี และกำหนดให้ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกเป็นประตูทางออกให้กับภาคตะวันออกเฉียงเหนือในการส่งสินค้าออกไปจำหน่ายต่างประเทศโดยไม่ต้องผ่านกรุงเทพฯ กำหนดพื้นที่บริเวณมาบตาพุด เป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรม มีท่าเรือน้ำลึกขนส่งสินค้า เป็นที่ตั้งของอุตสาหกรรมสำคัญๆ เช่น โรงแยกก๊าซธรรมชาติ กลุ่มอุตสาหกรรมปิโตรเคมี และอุตสาหกรรมปุ๋ยเคมี เป็นพื้นที่ศักยภาพสูงในการลงทุนด้านอุตสาหกรรม นอกจากนี้ยังได้รับการกำหนดเขตการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนให้อยู่ในเขต 3 ของการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งได้เปรียบกว่าจังหวัดปริมณฑล ส่งผลให้จังหวัดระยองมีการลงทุนและการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็ว

ข้อมูล ณ เดือนพฤศจิกายน 2561 มีนิคมอุตสาหกรรมและนิคมอุตสาหกรรมที่ร่วมดำเนินการกับเอกชน เขตประกอบการอุตสาหกรรม ชุมชนอุตสาหกรรม สวนอุตสาหกรรม รวมทั้งสิ้นประมาณ 24 แห่ง เนื้อที่ประมาณ 100,000 ไร่ อุตสาหกรรมของจังหวัดระยองมีหลากหลายประเภท เช่น การผลิตรถยนต์ ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ แปรรูป สินค้าเกษตร การผลิตไฟฟ้า การผลิตสารเคมี สร้างมูลค่ารวมในแต่ละปีเกือบ 1 ใน 3 ของงบประมาณรายจ่ายประเทศไทย จำนวนเงินลงทุนรวม 1,388,469 ล้านล้านบาท จำแนกโรงงานตามจำพวกโรงงานมีจำนวน 2,908 โรงงาน

นิคมอุตสาหกรรม จำนวน 11 แห่ง ได้แก่

1. นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด เนื้อที่ 8,685 ไร่
2. นิคมอุตสาหกรรมเหมราชตะวันออก เนื้อที่ 3,546 ไร่
3. นิคมอุตสาหกรรมผาแดง เนื้อที่ 540 ไร่
4. นิคมอุตสาหกรรมอิสเทิร์นซีบอร์ด ระยอง เนื้อที่ 8,610 ไร่
5. นิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้ เนื้อที่ 8,634 ไร่
6. นิคมอุตสาหกรรมเอเชีย เนื้อที่ 3,220 ไร่
7. นิคมอุตสาหกรรมเหมราชอิสเทิร์นซีบอร์ด เนื้อที่ 17,838 ไร่
8. นิคมอุตสาหกรรมอาร์ ไอ แอล เนื้อที่ 1,692 ไร่
9. นิคมอุตสาหกรรมระยอง (บ้านค่าย) เนื้อที่ 2,194 ไร่
10. นิคมอุตสาหกรรมหลักชัยเมืองยาง เนื้อที่ 2,211 ไร่
11. นิคมอุตสาหกรรมเหมราชระยอง 36 เนื้อที่ 1,281 ไร่

นิคมอุตสาหกรรมรองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

12. นิคมอุตสาหกรรมเหมราชอีสเทิร์นซีบอร์ด 4 เนื้อที่ 1,860 ไร่

13. นิคมอุตสาหกรรม ซีพี เนื้อที่ 3,068 ไร่

14. นิคมอุตสาหกรรมสมาร์ท พาร์ค เนื้อที่ 1,466 ไร่

เขตประกอบการอุตสาหกรรม จำนวน 5 แห่ง ได้แก่

1. เขตประกอบการอุตสาหกรรมสยามอิสเทิร์นอินดัสเตรียลพาร์ค เนื้อที่ 1,341 ไร่

2. เขตประกอบการอุตสาหกรรมไออาร์พีซี เนื้อที่ 4,335 ไร่

3. เขตประกอบการอุตสาหกรรม จี. เค. แลนด์ เนื้อที่ 882 ไร่

4. เขตประกอบการอุตสาหกรรมเครือซีเมนต์ไทยเหมราชระยอง เนื้อที่ 3,551 ไร่

5. เขตประกอบการอุตสาหกรรมโรจนะ ระยอง เนื้อที่ 2,080 ไร่

ชุมชนอุตสาหกรรม จำนวน 4 แห่ง ได้แก่

1. นิคมอุตสาหกรรมนครินทร์อินดัสเตรียลพาร์ค เนื้อที่ 469 ไร่

2. ชุมชนอุตสาหกรรม เอส เอส พี อินดัสเตรียลพาร์ค เนื้อที่ 1,260 ไร่

3. ชุมชนอุตสาหกรรม บริษัท ทุนเท็กซ์ จำกัด 1,497 ไร่

4. ชุมชนอุตสาหกรรม ไอ.พี.พี. 395 ไร่

สวนอุตสาหกรรม จำนวน 1 แห่ง คือ

สวนอุตสาหกรรม ระยองอินดัสเตรียลปาร์ค (Rayong Industrial Park) 1,500 ไร่

3) สาขาเศรษฐกิจ พาณิชยกรรมและการคลัง จังหวัดระยองมีประชาชนเข้ามาทำงานและท่องเที่ยวในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก มีการประกอบธุรกิจการค้าอย่างกว้างขวาง การค้าปลีกและการค้าส่ง

ปี 2560 เศรษฐกิจจะขยายตัวร้อยละ 3.0 อัตราเงินเฟ้อทั่วไป อยู่ที่ร้อยละ 0.4 ต่อปี

ปี 2561 เศรษฐกิจจะขยายตัวร้อยละ 3.2 อัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี 2560 อยู่ที่ร้อยละ 0.5

คาดการณ์ปี 2562 เศรษฐกิจจะขยายตัวร้อยละ 3.9 ชะลอตัวจากที่ขยายตัวร้อยละ 4.8 ในปี 2561

ปัจจัยเสี่ยงเศรษฐกิจในปี 2561 และปี 2562 คือ ความไม่แน่นอนของนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจและนโยบายทางการค้าของสหรัฐฯ และเสถียรภาพเศรษฐกิจการเงินของจีน และความเสี่ยงด้าน ภูมิรัฐศาสตร์ ความสามารถในการชำระหนี้ของธุรกิจ SEMs และภาคครัวเรือนที่ลดลง การขาดแคลนแรงงานจากการปรับตัวรับพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2560 การใช้จ่ายภาครัฐ ที่อาจชะลอลงในช่วงแรกจากผลของพระราชบัญญัติจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

ปัจจัยสนับสนุนสำหรับเศรษฐกิจในปี 2561 และปี 2562 คือ การลงทุนของภาคเอกชนและภาครัฐ ทั้งภาคอุตสาหกรรมจากความสนใจที่จะลงทุนในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก มาตรการเพิ่มรายได้ให้แก่ผู้มีรายได้น้อย ตามโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ และจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น

4) สาขาการท่องเที่ยวและการบริการ จังหวัดระยองมีความหลากหลายด้านการท่องเที่ยวทั้ง หาด ทราย ทะเล เกาะต่างๆ ภูเขา น้ำตก สวนผลไม้ รวมทั้งอาหารทะเลที่สด สะอาด มีชายหาดยาวกว่า 100 กิโลเมตรมีเกาะเสม็ดที่ถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมอย่างสูง ในปี 2560 ข้อมูลจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา มีจำนวนนักท่องเที่ยว 7,319,489 คน แบ่งเป็นชาวไทย จำนวน 6,792,732 คน ชาวต่างประเทศ จำนวน 527,216 คน ทำรายได้กว่า 33,811.36 ล้านบาท นักท่องเที่ยวต่างชาติคือ จีน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เกาหลี และ สหราชอาณาจักร มีจำนวนห้องพัก 154,245 ห้อง

3) ด้านสังคมและความมั่นคง

(1) ด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

1. ศิลปะและวัฒนธรรม มีหลักฐานปรากฏทั้งในด้านศิลปะ โบราณคดี อารยธรรมตลอดจนมรดกด้านวัฒนธรรมต่างๆ จำนวนมาก ที่ชาวจังหวัดระยองจะต้องร่วมมือกันรักษามรดกและสืบสานความเจริญรุ่งเรืองไว้

2. โบราณสถาน โบราณวัตถุ ถึงแม้ที่บุคคลภายนอกส่วนใหญ่มองว่าเป็นเมืองอุตสาหกรรมแต่ความเป็นจริงแล้วเป็นแหล่งโบราณคดีที่มีการขุดพบหลักฐานทางประวัติศาสตร์มาเป็นเวลาหลายพันปี โบราณสถานที่สำคัญและกรมศิลปกรได้ขึ้นทะเบียนแล้ว จำนวน 11 แห่ง ได้แก่ วัดบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย วัดบ้านเก่า อำเภอบ้านค่าย วัดป่าประดู่ อำเภอเมือง วัดลุ่ม (พระอารามหลวง) อำเภอเมืองระยอง อุโบสถเก่าวัดโขด (ทิมธาราม) อำเภอเมืองระยอง วัดราชบัลลังก์ อำเภอแกลง วัดนาตาขวัญ อำเภอเมืองระยอง วัดสมมติเทพฐาปนาราม อำเภอแกลง วัดอุดมธัญญาวาส อำเภอแกลง วัดตะพงใน อำเภอเมืองระยอง และวัดเก่ง (เป็นเจดีย์เก่า) ปัจจุบันตั้งอยู่ในเขตโรงพยาบาลระยอง อำเภอเมืองระยอง ซึ่งในแต่ละแห่งจะมีวิหาร โบสถ์และสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์จำนวนมาก

3. ภาษาและวรรณกรรม คนระยองมีเสียงพูดและความหมายของคำพูดที่แปลกไปจากจังหวัดอื่นอยู่มาก ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวระยองแม้แต่นักแสดงก็พยายามจะนำไปเผยแพร่เลียนแบบสำเนียงและคำที่ใช้ในชนบทแต่ก็ยากที่จะเหมือนชาวจังหวัดระยองที่ใช้ภาษาถิ่นของชาวระยองส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในเขตอำเภอบ้านค่าย อำเภอแกลงและอำเภอเมืองบางส่วน

4. ขนบธรรมเนียมประเพณี มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่คล้ายกับจังหวัดอื่นๆ ในภาคกลางและยังมีธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่นที่ยังคงถือปฏิบัติกันอยู่ในบางพื้นที่ เช่น ประเพณีแห่นางแมว ประเพณีแข่งเรือยาว ประเพณีปักเฉลวหรือการบูชาแม่โพสพ การทำบุญลาน ประเพณีแห่เทียนพรรษา ประเพณีวิ่งควาย ประเพณีเทศกาลผลไม้และของดีเมืองระยอง ฯลฯ และมีประเพณีที่ถือได้ว่ามีเพียงแห่งเดียวในประเทศไทยคือประเพณีทอดผ้าป่ากลางน้ำที่ปากน้ำประแสร์ อำเภอแกลง

5. ศิลปะการแสดงท้องถิ่น ที่ยังคงอนุรักษ์ไว้และสามารถแสดงในงานต่างๆ ได้ เช่น การรำโทน ลำตัด ลิเกของชาวอำเภอแกลง การแสดงหนังใหญ่วัดบ้านดอนและยังมีศิลปะการแสดงประยุกต์ที่มีแห่งเดียวในประเทศไทย ได้แก่ การแสดงหนังตะลุงคนของชาวอำเภอบ้านค่าย ขณะนี้การแสดงของจังหวัดระยองได้เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป เช่น การแสดงหนังใหญ่วัดบ้านดอน การแสดงลำตัด การแสดงหนังตะลุงคน

6. ศาสนา ประชาชนชาวระยองมีความยึดมั่นในศาสนาและวัฒนธรรมอยู่ตลอดมา ประชาชนร้อยละ 95 นับถือศาสนาพุทธ รองลงมาคือศาสนาอิสลามร้อยละ 4 และศาสนาคริสต์ร้อยละ 1 ตามลำดับ ในปี พ.ศ.2560 มีจำนวนวัด 274 แห่ง สำนักสงฆ์ 29 แห่ง โบสถ์คริสต์ 2 แห่ง มัสยิด 9 แห่ง มีจำนวนพระภิกษุสงฆ์ 2,868 รูป สามเณร 407 รูป

(2) ด้านสุขภาพและสาธารณสุข มีโรงพยาบาลของรัฐ 9 แห่ง โรงพยาบาลเอกชน 4 แห่ง โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล 95 แห่ง คลินิกแพทย์ 360 แห่ง มีจำนวนแพทย์ 148 คน ทันตแพทย์ 54 คน เภสัชกร 100 คน พยาบาล 1,645 คน พยาบาลเทคนิค 31 คน ผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาด้วย 5 โรคสำคัญ ได้แก่ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจขาดเลือด โรคหลอดเลือดสมอง และโรคมะเร็ง

(3) ด้านการศึกษา มีสถานศึกษา 278 แห่ง แบ่งเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน 220 แห่ง และการศึกษาระดับอาชีวศึกษา/เอกชน 31 แห่งและในการดูแลของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น 23 แห่ง อื่นๆ 4 แห่ง และระดับอุดมศึกษา (มหาวิทยาลัย) 1 แห่ง จำนวนห้องเรียนทั้งสิ้น 4,611 ห้องเรียน

(4) ด้านสังคม

1) ด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รายงานฐานความผิดคดีอาญาที่สำคัญของตำรวจภูธรจังหวัดระยองปี 2560 มีคดีความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ 491 คดี, คดีความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ 1,010 คดี, คดีที่น่าสนใจ 451 คดี และคดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย 9,059 คดี

การเกิดอุบัติภัยและภัยธรรมชาติ ในรอบปี 2560 เกิดอุบัติภัย 602 ครั้ง ครัวเรือนที่ได้รับความเสียหายจากอุบัติภัย 627 ครัวเรือน และเกิดภัยธรรมชาติ 8 ครั้ง มีครัวเรือนที่ได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติ 293 ครัวเรือน ค่าเสียหายที่ให้การช่วยเหลือ 1,511,500 บาท

2) ด้านความยากจน ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกำหนดประชากรที่อยู่ใต้เส้นแบ่งความยากจนเพียงร้อยละ 0.32 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ซึ่งต่ำกว่าเฉลี่ยระดับประเทศมาก ดังนั้น สถานการณ์ความยากจนจึงไม่น่าเป็นปัญหาสำคัญมากนัก

3) ด้านสังคมทั่วไป จากการสำรวจของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดระยองในปี 2560 พบสถานการณ์ในมิติสถานการณ์เชิงประเด็นสังคม (Issue based) ดังนี้

ลำดับที่ 1 ปัญหาการมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ผู้ประสบปัญหาส่วนใหญ่เป็นวัยแรงงาน รองลงมา คือ ผู้สูงอายุ และเยาวชน

ลำดับที่ 2 ปัญหาสถานะความเป็นอยู่ ผู้ประสบปัญหาส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ รองลงมา คือ แรงงาน

ลำดับที่ 3 ปัญหาผู้สูงอายุไม่ได้รับเบี้ยยังชีพ

ลำดับที่ 4 ปัญหาผู้สูงอายุป่วยเรื้อรัง ติดเตียง/ติดบ้าน

ลำดับที่ 5 ปัญหาคนพิการขาดแคลนกายอุปกรณ์ ผู้ประสบปัญหาส่วนใหญ่ เป็นผู้สูงอายุ รองลงมา คือ วัยแรงงาน และเยาวชน

ลำดับที่ 6 ปัญหาเด็กตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร ไม่พร้อมในการเลี้ยงดูบุตร

(5) ด้านความมั่นคง

1) ยาเสพติด ของจังหวัดระยองอยู่ในระดับไม่รุนแรงไม่พบการผลิตในพื้นที่มีผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดกระจายตัวอยู่ในทุกพื้นที่ของอำเภอ สถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดสามารถควบคุมได้โดยไม่ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตโดยปกติสุขของประชาชน พื้นที่แพร่ระบาดได้แก่ อำเภอเมืองระยอง อำเภอแกลง อำเภอนิคมพัฒนา อำเภอปลวกแดง และมาบตาพุด เครือข่ายกลุ่มการค้า ได้แก่ เครือข่ายกลุ่มผู้ต้องหาพ้นโทษ

2) ประชากรแฝง จากการสำรวจจำนวนประชากรแฝงโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพบว่าเมื่อปี พ.ศ. 2552 มีประชากรแฝงจำนวน 455,138 คาดการณ์แนวโน้มประชากรแฝงจังหวัดระยองในระยะข้างหน้าคาดว่าประชากรแฝงจังหวัดระยองจะมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 796,510 คนเป็นอย่างน้อย ในปี 2560 ซึ่งขณะนี้จังหวัดระยองได้แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานขึ้นเพื่อสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับประชากรแฝงเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาต่อไป

3) แรงงาน เดือนธันวาคม 2560 ผู้อยู่ในกำลังแรงงาน จำนวน 549,850 คน แยกเป็นผู้มีงานทำ 540,442 คน ผู้ว่างงาน 7,585 คน ผู้รอคอยฤดูกาล 1,822 คน ผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน 190,466 คน และผู้อายุต่ำกว่า 15 ปี มีจำนวน 159,857 คน ประชากรของจังหวัดระยองว่างงานทั้งสิ้น 7,858 คน แรงงานต่างด้าวรวมทุกประเภท จำนวน 95,594 คน สถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียนประกันสังคม จำนวน 8,744 แห่ง

4) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(1) ทรัพยากรธรรมชาติ จังหวัดระยองมีทรัพยากรแร่อยู่หลายชนิด แร่ที่มีปริมาณมากที่สุดคือแร่ทรายแก้ว แร่หินอุตสาหกรรม ชนิดหินแกรนิตเพื่อการก่อสร้าง มูลค่าการจำหน่ายแร่ที่สำคัญ คือ แร่ทรายแก้ว แร่หินปูน แร่หินแกรนิต แร่ดินเหนียวสีขาว) ปี 2555 - 2560 พบว่า มีการผลิตสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น แร่หินแกรนิตเพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้างมีปริมาณการผลิตมาก ส่วนแร่ทรายแก้วมีปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

(2) ป่าไม้ จังหวัดระยองมีเนื้อที่ป่า 182,276 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 7.96 ของพื้นที่จังหวัด พื้นที่ตาม พ.ร.ฎ. กำหนดเขตอุทยานแห่งชาติ โดยแยกเป็นป่าสงวนแห่งชาติ 8 แห่ง เนื้อที่ 821.99 ตารางกิโลเมตร หรือ 513,743 ไร่ อุทยานแห่งชาติ 2 แห่ง คือ อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด มีพื้นที่ 81,875 ไร่ และอุทยานแห่งชาติเขาชะเมา - เขาวง มีพื้นที่ 42,400 ไร่ รวมทั้งสิ้นจำนวน 198.84 ตารางกิโลเมตร หรือ 124,275 ไร่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 1 แห่ง คือ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤาไน มีพื้นที่ 32,875 ไร่ และมีจำนวนสวนรุกขชาติ 2 แห่ง ได้แก่ สวนรุกขชาติเพและสวนรุกขชาติหนองสนม พื้นที่ป่าส่วนใหญ่เป็นป่าดิบแล้ง นอกจากนี้ยังมีป่าชายเลน ป่าเบญจพรรณ และป่าละเมาะ การวิเคราะห์ข้อมูลเนื้อที่ป่าไม้ของกรมป่าไม้ พบว่าเนื้อที่ป่าไม้ที่ลดลงในอัตราที่ลดลง เนื่องจากเนื้อที่ป่าที่เหลืออยู่ในเขตอนุรักษ์และภูเขาสูงชันไม่เหมาะกับการทำเกษตร รวมทั้งการปฏิบัติงานป้องกันรักษาป่าอย่างเข้มแข็งของเจ้าหน้าที่ สภาพปัญหาป่าไม้บางส่วนไม่ได้ประกาศเป็นป่าสงวนแห่งชาติ เนื่องจากอยู่ในเขตนิคมสร้าง

ตนเองสหกรณ์นิคมและพื้นที่เขาเล็กๆน้อยๆ ประกอบกับปัจจุบันกฎหมายป่าชุมชนที่มุ่งเน้นให้ประชาชนร่วมจัดการป่าไม้ยังไม่ได้บังคับใช้ เพราะอยู่ระหว่างการพิจารณาหากกฎหมายฉบับนี้บังคับใช้ได้ คาดว่าจังหวัดระยองจะมีเนื้อที่ป่าเพิ่มขึ้นเนื่องจากความร่วมมือของประชาชนในการป้องกันรักษาป่าและการฟื้นฟูป่า

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้สำรวจสถานภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าชายเลนในเขตป่าสงวนแห่งชาติและนอกเขตป่าสงวนแห่งชาติ พบว่า จังหวัดระยองมีพื้นที่ป่าชายเลนทั้งหมด 31,749.02 ไร่ และมีพื้นที่ป่าชายเลนในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ทั้งหมด 9,898.80 ไร่ การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าชายเลนในจังหวัดระยองเกิดจากการใช้ประโยชน์11,283.57 ไร่

(3) แหล่งน้ำและการชลประทาน

1) แม่น้ำ แม่น้ำที่สำคัญ 3 สาย ได้แก่

- **แม่น้ำระยองหรือคลองใหญ่** ความยาวประมาณ 50 กิโลเมตร มีต้นน้ำเกิดจากเทือกเขา กองซองและเขาพนมศาสตร์ ซึ่งไหลมาตามคลองต่างๆ แล้วมารวมกันเรียกว่าคลองใหญ่และไหลลงสู่ทะเลที่ตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง
- **แม่น้ำประแสร์** มีต้นกำเนิดจากเขาใหญ่ เขาอ่างฤาไน เขาหินโรง เขาอ่างกระเด็น ซึ่งไหลมาตามห้วยและคลองต่างๆ หลายสาย เช่น คลองประแสร์ คลองปลิง คลองบ่อทอง ห้วยหินคม คลองเจว็ด คลองตากล้วย คลองชุมแสง คลองไผ่เหนือ - ใต้ คลองตวาด คลองพังหวาย คลองจำกา คลองใช้ คลองแหวน คลองโพล้ คลองทาสีแก้วและคลองหนองพลงแล้วไหลมารวมกันเรียกว่าแม่น้ำประแสร์ มีความยาวประมาณ 120 กิโลเมตรและไหลลงสู่ทะเลที่บ้านปากน้ำ ตำบลปากน้ำประแสร์ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง
- **แม่น้ำพังราด** ประกอบด้วยแม่น้ำสายสั้นๆ ในเขตอำเภอแกลง จังหวัดระยอง และอำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี โดยในเขตจังหวัดจันทบุรี ลำน้ำสาขาที่กำเนิดจากเขาดง และเขาทลายไหลมาบรรจบกัน แล้วไหลรวมลงใต้เป็นแนวเขตระหว่างจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดระยอง ลงสู่ปากน้ำพังราด อำเภอแกลง จังหวัดระยอง

2) ลำคลอง จังหวัดระยองมีคลองต่างๆ ถึง 170 คลอง ซึ่งมีน้ำใช้ตลอดปี คลองที่สำคัญ ได้แก่

- **คลองดอกกราย** มีความยาวประมาณ 45 กิโลเมตร ซึ่งมีต้นน้ำจากเขาชากกล้วยในเขตอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ไหลลงคลองหนองปลาไหลก่อนที่จะบรรจบกับคลองใหญ่
- **คลองหนองปลาไหล** มีความยาวประมาณ 42 กิโลเมตร มีต้นน้ำจากเทือกเขา น้ำโจน เขาชมพู่และเขาเรือตกในเขตจังหวัดชลบุรี ซึ่งไหลมาตามห้วยและคลองต่างๆ เช่น คลองระวิง คลองกร่ำ คลองปลวกแดง จังหวัดระยอง ไหลมารวมกัน เรียกว่า คลองหนองปลาไหล แล้วไหลลงสู่คลองใหญ่ที่บ้านหัวทุ่ง ตำบลหนองบัว อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง
- **คลองโพล้** มีความยาวประมาณ 38 กิโลเมตร ซึ่งมีต้นน้ำจากเขาชมูน เขาชะเอมและเขาปลาย คลองโพล้ ไหลลงสู่แม่น้ำประแสร์ที่บ้านท่ากระชาย อำเภอแกลง
- **คลองทับมา** มีความยาวประมาณ 12 กิโลเมตร ซึ่งมีต้นน้ำจากเทือกเขาต่างๆ เช่น เขาจอมแห เขาเกตุ เขากระบอก ซึ่งไหลมาตามห้วยและคลองต่างๆ เช่น คลองชากใหญ่ คลองหนองหล้าและคลองช้างตายไหลมารวมกันเรียกว่าคลองทับมาและไหลลงสู่แม่น้ำระยองที่บ้านเกาะกลอย อำเภอเมืองระยอง
- **คลองระโอก** มีความยาวประมาณ 10 กิโลเมตร ซึ่งมีต้นน้ำจากเทือกเขาชะเมา ซึ่งไหลมาตามคลองต่างๆ เช่น คลองเขาจุด คลองสะท้อนและคลองน้ำเป็น ไหลมารวมกันเรียกว่าคลองระโอกและไหลลงสู่คลองโพล้ที่บ้านเนินสุขสำราญ อำเภอแกลง

3) แหล่งน้ำใต้ดิน แหล่งน้ำใต้ดินมีคุณภาพปานกลางถึงคุณภาพดี

4) การชลประทาน จังหวัดระยองมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อใช้สำหรับการเกษตรกรรม การอุปโภคบริโภคและการอุตสาหกรรม มีโครงการขนาดใหญ่และขนาดกลาง จำนวน 5 โครงการสามารถเก็บกักน้ำได้ 542.65 ล้านลูกบาศก์เมตร และมีพื้นที่ชลประทานได้รับประโยชน์ 201,700 ไร่ แบ่งเป็น 3 ประเภทหลักๆ ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

(1) โครงการชลประทานเพื่อการอุตสาหกรรมมีจำนวน 2 โครงการ คือ โครงการอ่างเก็บน้ำหนองปลาไหลและอ่างเก็บน้ำดอกกราย

(2) โครงการชลประทานเพื่อป้องกันน้ำเค็มและอุทกภัยและเก็บกักน้ำ มีจำนวน 6 โครงการ คือ โครงการป้องกันอุทกภัยระยอง บ้านค่าย อ่างเก็บน้ำดอกกราย อ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล อ่างเก็บน้ำคลองกระโอก และโครงการป้องกันน้ำเค็มลุ่มแม่น้ำประแสร์

(3) โครงการชลประทานเพื่อการเกษตรจังหวัดระยอง มีจำนวน 5 โครงการ คือ โครงการป้องกันอุทกภัยจังหวัดระยอง บ้านค่าย อ่างเก็บน้ำหนองปลาไหล อ่างเก็บน้ำคลองระโอกและโครงการป้องกันน้ำเค็มลุ่มแม่น้ำประแสร์

(4) สถานการณ์คุณภาพอากาศ สถานการณ์สารอินทรีย์ระเหยง่ายในปี 2559 สารเบนซีนเกินค่ามาตรฐานค่าสารอินทรีย์ระเหยง่ายในบรรยากาศโดยทั่วไปในเวลา 1 ปี เกือบทุกจุดตรวจวัด สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากแหล่งกำเนิดมลพิษบางประเภทที่ยังไม่มีมาตรฐานหรือมาตรการในการควบคุม การระบายสารอินทรีย์ระเหยง่าย เช่น ถังกักเก็บสารเคมีและน้ำมันเชื้อเพลิง ท่าเรือที่มี การเก็บรักษา ขนถ่าย และ/หรือขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงและสารเคมี และโรงกลั่นน้ำมัน

(5) ขยะมูลฝอย ปัญหาขยะมูลฝอยของจังหวัดระยองเป็นปัญหาที่สำคัญในระดับจังหวัด เนื่องจากมีปริมาณขยะเพิ่มขึ้นทุกปีปริมาณขยะประมาณ 962 ตัน/วัน หรือ 351,094 ตัน/ปี มีระบบการกำจัดขยะมูลฝอยถูกหลักสุขาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 3 แห่ง ได้แก่ 1) องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง มีพื้นที่ประมาณ 429 ไร่ ปริมาณขยะเข้าประมาณ 250 ตัน/วัน รูปแบบกำจัดแบบครบวงจร โดยการนำไปทำปุ๋ยหมักและนำวัสดุไปรีไซเคิล 2) เทศบาลนครระยอง มีพื้นที่ประมาณ 100 ไร่ ปริมาณขยะเข้าประมาณ 105 ตัน/วัน รูปแบบกำจัดโดยการเทกอง 3) เทศบาลตำบลเมืองแกลง มีพื้นที่ประมาณ 80 ไร่ ปริมาณขยะเข้าประมาณ 51 ตัน/วัน มีการคัดแยกขยะรีไซเคิล ขยะอินทรีย์ทำปุ๋ย เลี้ยงสัตว์ และหมักแก๊สชีวภาพและระบบกำจัดขยะมูลฝอยชุมชน

(6) ภัยแล้ง และอุทกภัย พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งของจังหวัดระยอง อยู่ในระดับต่ำ พื้นที่เสี่ยงภัยแล้งกระจายในทุกอำเภอ จากสถิติที่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2555 – 2560 เกิดภัยแล้งทั้งหมด จำนวน 31 ครั้ง ในพื้นที่ 7 อำเภอ การเสียหายส่วนใหญ่เป็นพืชผลทางด้านการเกษตร ของประชาชน มูลค่าเสียหายรวมจำนวนไม่มาก

ด้านอุทกภัย สาเหตุของน้ำท่วม เกิดจากสภาวะน้ำป่าไหลหลาก ทำให้เกิดภาวะน้ำไหลล้นตลิ่งและท่วมในพื้นที่บริเวณตลิ่งและที่ลุ่ม นอกจากนี้การใช้ที่ดินของราษฎรในพื้นที่ เช่น การถมที่ การบุกรุกป่า ต้นน้ำเพื่อทำสวนยาง และการสร้างอาคารรุกล้ำลำน้ำ ก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ปัญหาอุทกภัยรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณคลองทับมา

1.2 ประเด็นปัญหา ความต้องการเชิงพื้นที่

1) ผลการสำรวจความคิดเห็นปัญหา ความต้องการเชิงพื้นที่ของของอำเภอ

ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชนชนหวัดระยอง จาก 8 อำเภอ โดยดำเนินการผ่านการจัดทำแผนพัฒนาอำเภอ และคณะกรรมการบริหารงานอำเภอแบบบูรณาการ จำแนกรายอำเภอ ดังนี้

อำเภอเมืองระยอง

อำเภอเมืองระยอง เป็นศูนย์กลางทั้งทางด้านอุตสาหกรรม การเกษตร และการท่องเที่ยว มีประชาชนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ดังนั้น สภาพปัญหาต่างๆ จึงเกิดขึ้นมากมาย เช่นกัน โดยปัญหาสำคัญ คือ ปัญหาการให้บริการทางด้านสาธารณะไม่เพียงพอ การจราจรติดขัด ในช่วงเช้า และช่วงเย็น น้ำท่วมขังในบริเวณหมู่บ้านต่างๆ และการบุกรุกพื้นที่สาธารณะ คลองสำคัญ เช่น ทับมา ราคาผลผลิต ผลไม้ตกต่ำในบางช่วงฤดูกาล โดยเฉพาะทุเรียน มังคุด ลองกอง ปัญหามลพิษในพื้นที่มาบตาพุด และพื้นที่เขตประกอบการอุตสาหกรรม IRPC การเคลื่อนย้ายแรงงานเป็นจำนวนมาก (ประชากรแฝง) ส่งผลกระทบให้เกิดปัญหาสังคมตามมาอีกมากมาย ความต้องการของประชานในพื้นที่จังหวัดระยอง ภาครัฐจะต้องจัดสรรงบประมาณลงพื้นที่อย่างเพียงพอ เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ

อำเภอแกลง

ปัญหาความต้องการของอำเภอแกลง ในทุกตำบล มีสภาพปัญหาความต้องการที่ใกล้เคียงกัน คือราคาผลผลิตทางการเกษตรไม่แน่นอน การขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตร ตลอดจน การคมนาคมขนส่งถนนชำรุดเสียหาย ซึ่งจะต้องได้รับการแก้ไขปัญหาโดยเร็ว

อำเภอปลวกแดง

ปัญหาสำคัญของอำเภอปลวกแดง จากการเป็นอำเภอที่มีการขยายเขตนิคมอุตสาหกรรมอย่างรวดเร็วในบางพื้นที่ แต่ในบางพื้นที่ยังเป็นพื้นที่เกษตรกรรม ดังนั้น ความต้องการหลักๆ ของแต่ละตำบลส่วนใหญ่ คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคมไม่สะดวกเส้นทางการคมนาคมไม่สะดวกหลายเส้นทางในทุกหมู่บ้าน ปัญหาด้านแหล่งน้ำขาดแคลนน้ำอุปโภค บริโภคและการทำการเกษตร ปัญหาการจราจรติดขัด ปัญหาเกี่ยวกับสาธารณูปโภคต่างๆ ทั่วไป นอกจากนั้นยังมีปัญหาภัยพิบัติจากธรรมชาติจึงต้องการขุดลอกคูคลองเพื่อแก้ปัญหาน้ำท่วม โดยประชาชนต้องการงบประมาณสนับสนุนในการแก้ไขปัญหาต่างๆ อย่างเพียงพอ

อำเภอบ้านค่าย

สภาพปัญหาและความต้องการของอำเภอบ้านค่ายที่สำคัญ คือ การขาดแคลนน้ำประปาในบางพื้นที่และปัญหาผลผลิตทางด้านการเกษตร เนื่องจากเป็นอำเภอที่มีผลไม้ เช่น เงาะ ทุเรียน มังคุด

อำเภอบ้านฉาง

พื้นที่อำเภอบ้านฉางเป็นที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม พื้นที่อยู่ใกล้กับตัวเมืองจังหวัดระยอง ปัญหาหลักของอำเภอบ้านฉางคือ ปัญหามลพิษจากสถานประกอบการอุตสาหกรรม การขาดแคลนน้ำประปา และถนนชำรุด ทั้งนี้ ปัญหาสังคมประการหนึ่งคือการมีประชากรแฝงเป็นจำนวนมาก

อำเภอนิคมพัฒนา

ปัญหาหลักของอำเภอนิคมพัฒนา คือ ปัญหามลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม การขาดแคลนระบบน้ำประปาคุณภาพดี ปัญหาอุทกภัย ถนนหนทางชำรุด

อำเภอวังจันทร์

สภาพปัญหาของทุกตำบลในอำเภอวังจันทร์มีลักษณะเหมือนกันคือปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร จากการขาดการบริหารจัดการ และการกระจายน้ำอย่างเป็นระบบปัญหาความชำรุดทรุดโทรมของถนนที่ใช้ขนส่งสินค้าการเกษตร เส้นทางที่ใช้เป็นประจำและขาดการบำรุงรักษา

อำเภอเขาชะเมา

สภาพปัญหาของอำเภอเขาชะเมา ในทุกตำบลมีปัญหาสำคัญเหมือนกัน คือ ปัญหาสิทธิในที่ดินทำกิน พื้นที่อำเภอเขาชะเมา เกือบทั้งอำเภออยู่ใน เขตป่าสงวนและเขตอุทยาน ปัญหาช้างป่าออกนอกเขตพื้นที่เข้าทำลายพืชผลของเกษตรกร ปัญหากระแสไฟฟ้าไม่เสถียร ปัญหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร และปัญหาถนนหนทางชำรุดเสียหาย โดยเฉพาะถนนหนทางซึ่งเป็นเส้นทางในการสัญจร และขนส่งสินค้าเกษตร

จากภาพรวมการสำรวจปัญหาความต้องการรายอำเภอทั้ง 8 อำเภอในจังหวัดระยอง ซึ่งทั้ง 8 อำเภอถึงแม้จะมีลักษณะทางภูมิศาสตร์ และลักษณะทางสังคมและเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน แต่ประเด็นปัญหาในภาพรวมที่มุกอำเภอมีลักษณะคลายกัน คือ ปัญหาความเดือดร้อนเรื่องการต้องการน้ำเพื่อการอุปโภคและบริโภค ปัญหาความเดือดร้อนเส้นทางสัญจร การขนส่งสินค้าการเกษตร มีสภาพชำรุดทรุดโทรม ทั้งนี้ ต้องการงบประมาณจากภาครัฐเพื่อดำเนินการแก้ไขโดยด่วน ส่วนปัญหาอื่นๆ เป็นปัญหาเฉพาะพื้นที่ เช่น ปัญหาด้านมลพิษจากการประกอบการอุตสาหกรรมจะปรากฏในพื้นที่อำเภอเมืองระยอง อำเภอปลวกแดง อำเภอนิคมพัฒนา อำเภอบ้านค่าย ส่วนปัญหาทางด้านผลผลิตการเกษตรจะปรากฏในอำเภอเมืองระยองและอำเภอแกลง

2) ผลการสำรวจความคิดเห็นปัญหา ความต้องการของภาคประชาชนและภาคีต่างๆ ของจังหวัดระยอง

1. **ภาคเกษตรกรรม** ความคิดเห็นของประชาชนต่อสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนจากภาคเกษตรกรรม ด้านสาธารณูปโภคมีปัญหาน้ำเรื่องประปา ระบบชลประทานไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีแหล่งน้ำเพียงพอต่อความต้องการของประชาชนในชุมชน ด้านสิ่งแวดล้อมและอนามัย สภาพอากาศเปลี่ยนแปลง การลงไปดูแลผลผลิตทางการเกษตรลำบากทำให้เกิดศัตรูพืช ขาดการวางแผนวางผังเมืองทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลืองทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมบ่อยครั้ง ด้านสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมมีปัญหาความยากจนในชุมชนมีรายได้น้อยกว่ารายจ่าย ค่าครองชีพสูง รายได้ต่ำ สินค้าอุปโภคบริโภคมีราคาแพง การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนให้ความสำคัญกับปัญหาด้านชุมชนน้อยลง ปัญหาประชากรในชุมชน ค่านิยมและทัศนคติของคนในชุมชนเปลี่ยนไปในทางที่ไม่ดีนัก อีกทั้งเมื่อเวลามีการเลือกตั้งท้องถิ่นมักทำให้เกิดความแตกแยกในชุมชน ปัญหาด้านแรงงานมีการเลือกงาน เช่น

ไม่ชอบทำงานหนักแต่ต้องการผลตอบแทนสูง ปัญหาด้านการขาดแคลนแรงงานจึงทำให้ต้องจ้างแรงงานต่างด้าวมาทำงานขึ้น วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมต่างคนต่างอยู่ ไม่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน ด้านผลผลิตปัจจัยการผลิตมีราคาแพง ราคาผลผลิตไม่แน่นอนภาคเกษตรขาดการพัฒนาพันธุ์เกษตร ด้านงบประมาณภาครัฐบาลไม่เห็นความสำคัญและไม่ส่งเสริมภาคเกษตรอย่างจริงจังในขาดการวางแผนและร่วมมือในการทำงานระยะยาวของภาครัฐ ดังกล่าวซึ่งปัญหาเหล่านี้ประชาชนเห็นว่าเป็นปัญหาที่มีความสำคัญและควรได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วน

2. ภาคการท่องเที่ยว ความคิดเห็นของประชาชนต่อสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนจากภาคท่องเที่ยวพบว่าด้านสาธารณูปโภค ปัญหาที่มีคือปัญหาขยะมีจำนวนมากตามสถานที่ท่องเที่ยวเพราะมีคนเก็บขยะน้อยทำหน้าที่ไม่เต็มที่ ถนนไม่สมบูรณ์ในพื้นที่ห่างไกลควรทำให้กว้างพอและสะดวกในการค้นหาสถานที่ เช่น ทำป้ายบอกระยะทางเป็นระยะๆ ปัญหาระเบียบการจราจร ควรสร้างวินัยให้มีระเบียบให้มากกว่านี้ ไฟฟ้าตกบ่อยและควรดูแลหมู่บ้านจัดสรรให้มีหม้อแปลงที่เพียงพอเพราะในปัจจุบันนี้ไฟฟ้าไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน ระบบสาธารณูปโภคไม่เพียงพอ ควรดูแลอย่างต่อเนื่อง ด้านสิ่งแวดล้อมและอนามัย ปัญหาที่มีทัศนียภาพ การจัดการระเบียบร้านอาหารตามชายหาด ผู้ประกอบการสร้างอาคารล้ำเข้ามาในทะเลและชายหาดในจังหวัดระยองมีสีของน้ำทะเลคล้ำขึ้น ปัญหาการบุกรุกพื้นที่มีการบุกรุกพื้นที่อนุรักษ์ สถานที่ท่องเที่ยวไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการมีการขึ้นราคาที่พักเกินความจำเป็น นักท่องเที่ยวโดยรบกวนจากพ่อค้าแม่ค้าที่หาบเร่ ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดระยองมีน้อยซึ่งปัญหาเหล่านี้ประชาชนเห็นว่าเป็นปัญหาที่มีความสำคัญและควรได้รับการแก้ไขโดยเร่งด่วน

3. ภาคอุตสาหกรรม ความคิดเห็นของภาคอุตสาหกรรมต่อสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนพบว่าถึงแม้ว่าภาคอุตสาหกรรมจะทำให้เกิดปัญหาต่อชุมชนที่อยู่รอบข้างแต่ทางภาคอุตสาหกรรมพยายามลดมลพิษในทุกๆด้านให้น้อยลงตลอดมา เมื่อมีการรั่วไหลของเคมีทางภาคอุตสาหกรรมต้องการที่จะแจ้งกระจายข่าวให้กับชุมชนได้รับทราบ ภาคอุตสาหกรรมมีความเจริญมากขึ้นทำให้ปริมาณคนในชุมชนเพิ่มมากขึ้นและปัญหาที่ตามมาคือปริมาณการจ้างงานและตกงานงานมากขึ้นปริมาณขยะมากขึ้นความไม่เพียงพอของที่อยู่อาศัย อุบัติเหตุเพิ่มมากขึ้น มีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องมลภาวะทางเสียง กลิ่นและสิ่งแวดล้อม ปัญหาเรื่องการจราจรภาคอุตสาหกรรมควรจัดการอย่างจริงจังเกี่ยวกับมลภาวะทางอากาศให้เด่นชัด

4. ภาคพาณิชยกรรม ความคิดเห็นของประชาชนต่อสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนจากภาคพาณิชยกรรมพบว่าด้านระบบคมนาคม พัฒนาระบบโทรคมนาคมให้ใช้งานได้ตลอดเวลา ด้านสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมพบปัญหา แรงงาน คือขาดแรงงานฝีมือระดับพื้นฐาน เช่น อู่ซ่อมรถยนต์ ขาดช่างฝีมือ ขาดแรงงานที่เป็นคนไทย เพราะในจังหวัดระยองมีแต่แรงงานระดับสูงที่ใช้เทคโนโลยีในภาคอุตสาหกรรมจึงทำให้บริษัทต่างๆ มีตำแหน่งว่างแต่ขาดคนทำงานตรงกับสาขา แรงงานต่างด้าวมีข้อจำกัดในการว่าจ้างมาก (การขึ้นทะเบียน) ด้านการศึกษา/การส่งเสริมความรู้ คือ อยากได้โรงเรียนที่สอนด้านต่างๆเกี่ยวกับพาณิชย์โดยเฉพาะเพื่อฝึกฝนทักษะบุคลากร ให้ทางภาครัฐให้ความรู้กับทุกภาคส่วนในการรองรับ AFTA เพิ่มประสิทธิภาพแรงงานและเพิ่มคุณธรรมจริยธรรม เพิ่มและส่งเสริมการทำงานเป็นทีม (ความรู้ความเข้าใจ) เพิ่มโรงเรียนให้นักเรียนเรียนฟรีตั้งแต่ชั้นอนุบาล - มัธยม 6 ให้มีการรวมกลุ่ม SME เดียวกันเพื่อความเข้มแข็ง ให้คำแนะนำการศึกษาทำให้เด็กมีความรู้ตรงกับอาชีพที่เหมาะสม

3) สถานการณ์ปัญหาที่เป็นประเด็นการพัฒนาของจังหวัดระยอง

สำหรับปัญหาที่สำคัญที่มีผลกระทบต่อความอยู่ดีกินดีและคุณภาพชีวิตของประชาชนชาวจังหวัดระยอง ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องและจะต้องได้รับการแก้ไขโดยด่วน ได้แก่

(1) ปัญหาที่เกิดจากการพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรม

1) มลพิษทางอากาศ โดยเฉพาะคุณภาพอากาศในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด และเขตประกอบอุตสาหกรรมไออาร์พีซี ได้ส่งผลกระทบต่อชุมชนอย่างชัดเจน มีกลิ่นรบกวนจากสารเคมี เช่น สารเบนซีน โทลูอีน ไซลีน ไอกรดซัลฟูริก และอะดรีโลไนคริล เป็นต้น รวมทั้งฝุ่นละอองขนาดเล็ก ที่เกิดจากอุตสาหกรรม

2) คุณภาพน้ำของแหล่งน้ำธรรมชาติ พบว่าน้ำทะเลชายฝั่ง และน้ำในคลองธรรมชาติในบริเวณพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดและพื้นที่ใกล้เคียง มีปริมาณโคลิฟอร์มแบคทีเรียในระดับสูงมาก ต้องได้รับการบำบัดอย่างถูกวิธี ส่วนน้ำใต้ดิน (น้ำบาดาล) พบว่ามีสารปนเปื้อนที่มีค่าเกินมาตรฐาน ที่กำหนด

3) การขยายพื้นที่อุตสาหกรรมในผังเมือง ในช่วงหลาย 10 ปี ที่ผ่านมา การปรับเปลี่ยนผังเมืองระยองและข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดิน พื้นที่มาบตำพุดและข้างเคียง เป็นไปตามความต้องการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมเป็นหลัก โดยไม่คำนึงถึงพื้นที่อยู่อาศัยและพื้นที่เกษตร ทำให้มีการขยายตัวของพื้นที่

4) ประชากรแฝง ในช่วงของการขยายตัวด้านอุตสาหกรรมมีการไหลบ่าเข้ามามากมายของประชากรต่างถิ่น เพื่อเข้ามาทำงานในโรงงานต่างๆ โดยมิได้ย้ายทะเบียนบ้านมาด้วยทำให้ประชากรแฝงในระยองเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ประมาณการว่าปัจจุบันระยองมีประชากรแฝง ประมาณ 500,000 คน

5) สังคม เช่น **ด้านการศึกษา** สถานที่ศึกษาโดยเฉพาะในระดับพื้นฐานยังไม่เพียงพอรองรับกับจำนวนประชากรแฝง **ด้านสาธารณสุข** บุคลากรสาธารณสุขมีน้อย ไม่เพียงพอกับความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะทางทุกสาขา ดังนั้น ความต้องการของพื้นที่ที่สำคัญคือ บุคลากรทางการแพทย์และสถานรักษาพยาบาลเฉพาะด้านที่เกี่ยวกับสารพิษและสารเคมี

(2) ปัญหาด้านการเกษตร มักจะประสบปัญหาราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำเกือบทุกปี เนื่องจากผลิตสินค้าได้มากเกินความต้องการของตลาด โครงสร้างการผลิตยังไม่กว้างขวาง เกษตรกรรมส่วนใหญ่ถือเป็นอาชีพหลักเพียงไม่กี่ชนิด คือ ยางพารา สวนผลไม้ มันสำปะหลัง ไร่สับปะรดและประมง ขาดแคลนแรงงานในภาคการเกษตร เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ละทิ้งไร่นา มีการขายที่ดินไปจำนวนมากจะเหลือเฉพาะที่อยู่อาศัย และมีการเคลื่อนย้ายแรงงานไปสู่ภาคอุตสาหกรรม ปัจจัยการผลิตมีราคาสูงขึ้น โดยเฉพาะค่าจ้างแรงงานภาคการเกษตร

(3) ปัญหาด้านการท่องเที่ยว มีการบุกรุกชายหาดและพื้นที่สาธารณะชายหาดที่มีความยาวประมาณ 100 กิโลเมตร ขยะและความสะอาดบริเวณชายหาดและเกาะแก่ง เกือบทุกหาดของจังหวัดระยองมีปัญหาด้านภาพลักษณ์ความสกปรกของบริเวณชายหาด การเอารัดเอาเปรียบนักท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ คุณภาพและมาตรฐานของโรงแรมและที่พักไม่เหมาะสมกับระดับราคา โดยเฉพาะในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว และความเชื่อมั่นในมาตรฐานความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะการรักษาความปลอดภัยทางทะเลชายฝั่ง การรบกวนนักท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ

(4) ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะ ผลกระทบมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม ได้แก่ มลพิษทางอากาศ น้ำและมลพิษจากกากอุตสาหกรรม การใช่ทรัพยาการอย่างสิ้นเปลือง

(5) ปัญหาด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ทั้งในเขตเมือง อำเภอและตำบล นอกจากนั้นระดับคุณภาพของบริการยังมีมาตรฐานค่อนข้างต่ำ

2. ประเด็นการพัฒนา

2.1 นโยบาย ยุทธศาสตร์ กฎหมายที่มีผลต่อการพัฒนาจังหวัด

1) การเชื่อมโยงแผน นโยบาย

(1) ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561 – 2580

ยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ **“ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”** นำไปสู่การพัฒนาให้คนไทยมีความสุขและตอบสนองตอบต่อการบรรลุ ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างรายได้ระดับสูงเป็นประเทศพัฒนาแล้ว และสร้างความสุขของคนไทยสังคมมีความมั่นคงเสมอภาค และเป็นธรรมประเทศสามารถแข่งขันได้ในระบบเศรษฐกิจ

(2) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (ปี 2560-2564)

ประกอบด้วย 10 ยุทธศาสตร์ ในส่วนของจังหวัดจะเกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ที่ 9 การพัฒนาภาคเมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ มากที่สุด เพื่อกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคของประเทศไทย ประกอบด้วย การพัฒนาภาคเหนือให้เป็นฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าสูง พัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้หลุดพ้นจากความยากจนก้าวสู่เป้าหมายอีสานพึ่งตนเอง พัฒนาภาคกลางให้เป็นฐานเศรษฐกิจชั้นนำ และพัฒนาภาคใต้เป็นฐานการสร้างรายได้ที่หลากหลาย ขณะที่พื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก จะเป็นศูนย์อุตสาหกรรมทันสมัย ใช้เทคโนโลยีสูง

(3) แผนพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)

พื้นที่ 3 จังหวัดภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทราเป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมหลักที่สำคัญของประเทศ มีแนวทางการพัฒนา 5 แนวทาง คือ 1) พัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับศักยภาพของ 2) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งเชื่อมโยงพื้นที่เศรษฐกิจที่มีศักยภาพรองรับกลุ่มอุตสาหกรรมเป้าหมายและเชื่อมโยงสู่ตลาดโลก 3) พัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ โครงสร้างพื้นฐานและบริการทางสังคม และสิ่งแวดล้อมที่ได้มาตรฐาน 4) พัฒนาสภาพแวดล้อมเมืองสำคัญของจังหวัดให้เป็นเมืองน่าอยู่ 5) ให้สิทธิประโยชน์และการอำนวยความสะดวกเพื่อดึงดูดอุตสาหกรรมเป้าหมาย

(4) ทิศทางการพัฒนาภาคตะวันออก

ภาคตะวันออกกำหนดทิศทางการพัฒนาภาคตะวันออก **"ฐานเศรษฐกิจชั้นนำของอาเซียน"**โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคตะวันออก จำนวน 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

1. พัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ดีและทันสมัยที่สุดในภูมิภาคอาเซียน
2. พัฒนาภาคตะวันออกให้เป็นแหล่งผลิตอาหารที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล
3. ปรับปรุงมาตรฐานสินค้าและธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยว
4. พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนให้เป็นประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน
5. เร่งแก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติที่มีความวิกฤติและจัดระบบการบริหารจัดการมลพิษให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

(5) ทิศทางการพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก 1 (ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง) พ.ศ. 2561 – พ.ศ. 2565 กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาความพร้อมของพื้นที่ สร้างบรรยากาศเพื่อส่งเสริมการค้า การลงทุนอุตสาหกรรมเพื่อมุ่งสู่เขตเศรษฐกิจพิเศษที่ดีและทันสมัยที่สุดในภูมิภาคอาเซียน

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาภาคตะวันออกให้เป็นแหล่งผลิตอาหารที่มีคุณภาพและมาตรฐานสากล

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ปรับปรุงมาตรฐานสินค้าและธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ เร่งแก้ไขปัญหาวิกฤติมลพิษและพัฒนาระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

2.2 เป้าหมายในการพัฒนาจังหวัด

กรอบแนวคิดสำคัญในการแผนพัฒนาจังหวัดระยอง พ.ศ. 2561-2565 คือ ***"จังหวัดระยองเป็นเมืองที่มีการคิดและนำนวัตกรรมมาใช้ภายใต้บริบทการพัฒนา เป็นเมืองที่ประชาชนมีคุณภาพชีวิตดี – เป็นเมืองที่มีสมดุลการพัฒนา – ภายใต้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง"*** โดยแนวคิดดังกล่าว เป็นการสร้างความมั่นใจว่าการพัฒนาจะเป็นไปในแนวทางที่ยั่งยืนและสร้างความสุขให้กับคนระยอง

เป็นเมืองที่มีการคิดและนำนวัตกรรมมาใช้ภายใต้บริบทการพัฒนา โดยเร่งรัดการแก้ปัญหามลพิษและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เศรษฐกิจ สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ เพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวทางทะเล ให้เชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว 2 ฝั่งทะเลอ่าวไทยและอันดามันเพื่อเพิ่มโอกาสให้นักท่องเที่ยวคุณภาพมีจำนวนมากขึ้น พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมที่ได้มาตรฐาน กระจายผลประโยชน์จากการพัฒนาให้แก่ประชาชนในพื้นที่

เป็นเมืองที่มีคุณภาพชีวิตดี (City of good and quality of life) เป็นการเสริมสร้างการพัฒนาจังหวัดระยองให้เป็นเมืองที่ประชาชนมีสุขภาพดี สวัสดิการดี อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี โดย

- **สุขภาพดี** คือการมีสุขที่ดีทั้งทางกาย ใจ จิตวิญญาณ/ปัญญาและสังคม
- **สวัสดิการที่ดี** คือประชาชนได้รับสวัสดิการจากภาครัฐตามสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง ตลอดจนได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย และได้รับความช่วยเหลืออย่างทันท่วงที

- สิ่งแวดล้อมที่ดี คือ สิ่งแวดล้อมน่าอยู่ ปลอดมลพิษ มีสุขภาพที่ดี มีโครงสร้างของเมืองที่เหมาะสมกับสภาพภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมชุมชนรวมทั้งการจัดการโครงสร้างพื้นฐานที่ครบถ้วนและทั่วถึง

มีพัฒนาอย่างสมดุล (balanced of development) การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ปรับเปลี่ยนการพัฒนาและการขยายตัวของอุตสาหกรรมจากภาพของอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดมลภาวะ ไปเป็นเมืองอุตสาหกรรมน่าอยู่ โดยนำแนวความคิดอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ (Eco–Industrial Town) มาใช้อย่างจริงจัง เพิ่มน้ำหนักให้กับการพัฒนาด้านสังคม สุขภาพสิ่งแวดล้อม การเกษตร การท่องเที่ยว และพาณิชยกรรม

น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Philosophy) มาประยุกต์ใช้ในภาคีการพัฒนาให้กระจายไปทุกภาคส่วน โดย

- **ภาครัฐ** ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญานำทางในการขับเคลื่อนนโยบาย
- **ภาคธุรกิจเอกชน** ให้ความสำคัญการพึ่งตนเอง ใช้วัตถุดิบในประเทศและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- **ภาคเกษตร** เน้นการนำเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริไปประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มรายได้และลดรายจ่ายของครัวเรือน

- ภาคประชาชน เน้นการมีส่วนร่วม การพึ่งตนเอง พัฒนาวัฒนธรรมและคุณภาพชีวิตผ่านกระบวนการจัดทำแผนชุมชน สร้างแผนชุมชนที่มีคุณภาพเป็นภูมิคุ้มกันชุมชนเข้มแข็ง

1. เป้าหมายในการพัฒนาจังหวัดปี 2561 – 2565

เมืองนวัตกรรมก้าวหน้า พัฒนาอย่างสมดุล บนพื้นฐานความพอเพียง
City innovative advances, Balanced development
and Based on the sufficiency economy

2. ตัวชี้วัดตามเป้าหมาย

1) เศรษฐกิจของจังหวัดระยองมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง การเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคอุตสาหกรรม ภาคการเกษตรกรรม ภาคการท่องเที่ยว ภาคพาณิชยกรรม เป็นไปอย่างสมดุล

2) ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีความความมั่นคงทางสังคมบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3) ทรัพยากรธรรมชาติมีการใช้ประโยชน์อย่างสูงสุด ทุกภาคส่วนดำเนินกิจกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม บนพื้นฐานการมีส่วนร่วม

4) เป็นศูนย์กลางด้านอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีการนำนวัตกรรมมาใช้อย่างเหมาะสมควบคู่กับมีความพร้อมทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน

3. ประเด็นการพัฒนาจังหวัด จำนวน 6 ประเด็น มีดังนี้

1) ประเด็นการพัฒนาที่ 1 : พัฒนาคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์ด้วยนวัตกรรมด้านการเกษตร ประมง ปศุสัตว์ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ควบคู่กับการพัฒนาไปสู่เกษตรอุตสาหกรรมและเพื่อการท่องเที่ยว

วัตถุประสงค์ : ผลผลิตทางการเกษตร ประมงและปศุสัตว์ ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้มีคุณภาพและมีมูลค่าเพิ่ม ขยายโอกาสทางการตลาดไปสู่ภายในและภายนอกประเทศ และพัฒนาเป็นเกษตรอุตสาหกรรม และเกษตรท่องเที่ยว

แนวทางการพัฒนา :

1) ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้า/ผลิตภัณฑ์เกษตร ประมง และปศุสัตว์ให้มีความปลอดภัยและคุณภาพได้มาตรฐาน

2) สร้างและขยายเครือข่ายการตลาด และช่องทางการจาหน่ายสินค้าเกษตร ประมง ปศุสัตว์และผลิตภัณฑ์ต่อเนื่อง

3) สนับสนุนการวิจัย พัฒนา และใช้นวัตกรรมในการผลิต แปรรูปสินค้า และผลิตภัณฑ์เพื่อให้มีมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ

4) เสริมสร้างความเข้มแข็งกลุ่ม/สหกรณ์/สถาบันเกษตรกร/บริษัทประชารัฐรักสามัคคี

5) ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นเพื่อให้การผลิตภาคเกษตร ประมง และปศุสัตว์ มีประสิทธิภาพมากขึ้น

6) ส่งเสริมภาคการเกษตร ให้มีการเชื่อมโยงภาคการท่องเที่ยว และภาคอุตสาหกรรม

7) ฟื้นฟูทรัพยากรด้านการเกษตร ประมง และปศุสัตว์โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

2) ประเด็นการพัฒนาที่ 2 : พัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวให้เติบโตควบคู่กับภาคการเกษตรและอุตสาหกรรมอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

วัตถุประสงค์ เป็นแหล่งสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับแหล่ง/สถานที่ท่องเที่ยวของจังหวัดระยอง ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวได้รับการพัฒนา ฟื้นฟูและอนุรักษ์ให้คงอยู่ได้อย่างยั่งยืน

แนวทางการพัฒนา :

1) ฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวเก่าและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวเนื่องกับภาคการเกษตร ภาคอุตสาหกรรม และท่องเที่ยวชุมชน

2) พัฒนาสินค้า สร้างอัตลักษณ์และบริการด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน และหลากหลาย

3) พัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

4) สร้างจิตสำนึก/กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ประกอบการและนักท่องเที่ยวในการอนุรักษ์ทรัพยากรด้านการท่องเที่ยว

5) ส่งเสริมการตลาด การประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว เพื่อฟื้นฟูภาพลักษณ์และดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เพิ่มขึ้น

6) พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน

3) ประเด็นการพัฒนาที่ 3 : พัฒนาภาคอุตสาหกรรมเข้าสู่อุตสาหกรรมเชิงนิเวศน์ สนับสนุนการดำเนินการที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม และการสร้างนวัตกรรมอย่างสร้างสรรค์ รองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

วัตถุประสงค์ : จังหวัดระยองเป็นแหล่งอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ สามารถอยู่ร่วมกับชุมชนได้อย่างสมดุลและยั่งยืน เป็นฐานอุตสาหกรรมที่มีความทันสมัยและได้มาตรฐาน

แนวทางการพัฒนา :

1) ส่งเสริมและพัฒนาผู้ประกอบการอุตสาหกรรมให้มีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสนับสนุนให้ผู้ประกอบการ เข้าสู่มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อม และมีความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Responsibility - CSR) ที่ถูกต้องนำไปสู่อุตสาหกรรมเชิงนิเวศ

2) ผลิตและพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากร เพื่อตอบสนองการเข้าสู่การพัฒนาเพื่อรองรับเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก Thailand 4.0 และ Super Cluster

3) เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในรูปแบบที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่อุตสาหกรรม

4) พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาด

5) ส่งเสริมนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อยกระดับการผลิต ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และผลิตภัณฑ์ชุมชนสู่มาตรฐานสากล

4) ประเด็นการพัฒนาที่ 4 : อนุรักษ์ ฟื้นฟู เพิ่มการพัฒนาและควบคุมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและรักษาสิ่งแวดล้อมบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วม

วัตถุประสงค์ : ทรัพยากรธรรมชาติได้รับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู มีการนำมาใช้อย่างคุ้มค่า และทุกภาคส่วนดำเนินกิจกรรมโดยคำนึงถึงความปลอดภัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

แนวทางการพัฒนา

1) เพิ่มพื้นที่สีเขียว โดยการเพิ่มพื้นที่ทั้งป่าบก ป่าชายเลน โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

2) อนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และมีการใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม เกิดสมดุลต่อระบบนิเวศน์

3) อนุรักษ์ ฟื้นฟู พัฒนาทรัพยากรน้ำรวมถึงการจัดการคุณภาพน้ำให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

4) สนับสนุนการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายจากแหล่งกำเนิด รวมทั้งมีระบบการจัดการที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล

5) เสริมสร้างจิตสำนึก ความรู้ ความเข้าใจ สร้างภาคเครือข่ายเพื่อการมีส่วนร่วมในการดูแล รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในทุกภาคส่วน

6) ตั้งรับ ปรับตัวเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

7) สนับสนุนการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากทุกภาคส่วน

5) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 : เสริมสร้างมาตรฐานการดำรงชีวิต และการมีส่วนร่วมของประชาชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

วัตถุประสงค์ : ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน ตามมาตรฐานที่กำหนด ภายใต้การน้อมนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้

แนวทางการพัฒนา :

1) เสริมสร้างความมั่นคง และความปลอดภัยจากการคุกคามต่างๆ ทั้งภายนอกภายใน

2) เสริมสร้างความเข้มแข็งสถาบันทางสังคม

3) ส่งเสริม สนับสนุนแนวทางการดำรงชีวิตตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4) สนับสนุนการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจฐานรากชุมชน

5) พัฒนาระบบโครงสร้างและสาธารณูปโภคพื้นฐาน เพื่อการบริการประชาชนอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

6) อนุรักษ์ สืบสาน ฟื้นฟูภูมิปัญญาท้องถิ่น ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมดั้งเดิมให้คงอยู่

7) เสริมสร้างมาตรฐานการดำรงชีวิตขั้นพื้นฐาน และพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิตเพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

6) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 : สร้างความเข้มแข็ง และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันภาคพาณิชยกรรม และภาคบริการสู่สากล

วัตถุประสงค์ : ภาคพาณิชยกรรม และภาคบริการได้รับการส่งเสริมให้มีศักยภาพอย่างต่อเนื่อง และมีความสามารถในการเข้าสู่การแข่งขันในระดับสากล

แนวทางการพัฒนา

1) ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการของจังหวัดให้มีนวัตกรรมและความทันสมัย สู่ระดับสากล

2) ส่งเสริมสถานประกอบการ/สถานบริการ ให้มีมาตรฐานสากล

3) ส่งเสริมการผลิตบุคลากร และพัฒนาบุคลากรในสถานประกอบการ/สถานบริการ

4) พัฒนาสาธารณูปโภค และโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการพัฒนา และความต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ

5) พัฒนาเทคโนโลยี ระบบสารสนเทศ ฐานข้อมูล ที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์และเป็นข้อมูลในการตัดสินใจของผู้ประกอบการ

3. การขับเคลื่อนโครงการสำคัญของจังหวัด

3.1 นโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Special Development Zone)

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบหลักการโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC : Eastern Economic Corridor Development) เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2559 เป็นต้นมา โดยดำเนินการใน 3 จังหวัดภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา โดยจังหวัดระยองถูกกำหนดให้เป็น **“เมืองการศึกษาและวิทยาศาสตร์ เมืองนานาชาติ ธุรกิจทันสมัย และเมืองอุตสาหกรรมปิโตรเคมีและอุตสาหกรรมพลังงาน”**

ในส่วนของจังหวัดระยองมีประสบการณ์การพัฒนามาตั้งแต่จากการที่รัฐบาลมีนโยบายในการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกเริ่มตั้งแต่ปี 2524 หรือ Eastern Seaboard นับถึงวันนี้เป็นระยะเวลากว่า 35 ปี ซึ่งได้สร้างมูลค่าเพิ่มทางด้านเศรษฐกิจแก่จังหวัดระยอง และประเทศไทยอย่างมหาศาล ดังนั้น การที่รัฐบาลกำหนดโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกในพื้นที่นี้อีกครั้ง จึงไม่ได้เริ่มจากศูนย์ แต่จะเป็นการเติมเต็มการพัฒนาที่ขาดหายไปเนื่องจาก Eastern Seaboard ได้มองเฉพาะมิติทางด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมเป็นหลัก แต่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก ได้มองการพัฒนาในทุกมิติทั้งเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม สิ่งแวดล้อม การท่องเที่ยว การเกษตร เป็นต้น

เป้าหมายพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก

เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เป็นต้นแบบพัฒนาเชิงพื้นที่ที่สมบูรณ์แบบ ช่วยผลักดันการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภายใต้นโยบายไทยแลนด์ 4.0 และให้ประเทศไทยก้าวขึ้นสู่ระดับประเทศพัฒนาโดยเร็วที่สุด

กรอบแนวคิดการพัฒนาเชิงพื้นที่ จังหวัดระยอง เป็นจังหวัดที่มีพื้นฐานด้านอุตสาหกรรมที่แข็งแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งอุตสาหกรรมปิโตรเลียมและปิโตรเคมี ซึ่งสามารถพัฒนาต่อยอดทั้งในด้านการผลิตและการวิจัยให้สอดคล้องกับกระแสอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพต่าง ๆ ในทศวรรษหน้า เช่น อุตสาหกรรมผลิตเชื้อเพลิงชีวภาพ (Biofuel) อุตสาหกรรมพลาสติกชีวภาพ (Bioplastic) รวมไปถึงการพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีการเกษตรและอาหารระดับสูงที่เป็นมาตรฐานสากล

“จังหวัดระยอง เป็นเมืองนวัตกรรม การวิจัยและพัฒนา และการท่องเที่ยวเกษตรภายใน 10 ปี”

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) ระยองจะเป็นเมืองนวัตกรรม การวิจัยและพัฒนา และการท่องเที่ยวเกษตร ภายในปี 2571

2) อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดระยอง เฉลี่ยช่วง 20 ปี (2561-2580) ที่ร้อยละ 5.6 ต่อปี

3) จำนวนนักท่องเที่ยว (ผู้มาเยือน) ชาวต่างชาติและชาวไทย ในช่วง 20 ปี (2561-2580) ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 9.8 ต่อปี และ 8.8 ต่อปี

4) การจ้างงานเพิ่มขึ้น 3.2 แสนคนในช่วง 20 ปี (2561-2580) ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 2.3 ต่อปี

การดำเนินโครงสร้างพื้นฐานสำคัญของรัฐบาล

1) รถไฟฟ้าความเร็วสูงกรุงเทพ – ระยอง เชื่อมต่อ 3 สนามบิน

โครงการรถไฟความเร็วสูง เชื่อมต่อ 3 สนามบิน แบบไร้รอยต่อแนวเส้นทางดังกล่าวจะพาดผ่านพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ระยะทางรวม 260 กิโลเมตร เป็นโครงการที่ใช้โครงสร้างและแนวเส้นทางการเดินรถเดิมของระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน (Airport Rail Link) ที่เปิดให้บริการอยู่ในปัจจุบัน โดยจะก่อสร้างทางรถไฟขนาด 1.435 เมตร (Standard Gauge) ส่วนต่อขยาย 2 ช่วง จากสถานีพญาไท ไปยังสนามบินดอนเมือง และจากสถานีลาดกระบัง ไปยังสนามบินอู่ตะเภา พร้อมเชื่อมเข้าออกสนามบินโดยใช้เขตทางเดิมของการรถไฟฯ เป็นส่วนใหญ่ รวมระยะทาง 260 กม. การเดินรถในช่วงที่ผ่านกรุงเทพฯ ชั้นใน จะลดความเร็วลงมาที่ 160 กม./ชม. และจะวิ่งด้วยความเร็วสูงสุด 250 กม./ชม. ในเขตนอกเมือง ประกอบไปด้วยสถานีรถไฟความเร็วสูงจานวน 9 สถานี ได้แก่ สถานีดอนเมือง สถานีบางซื่อ สถานีมักกะสัน สถานีสุวรรณภูมิ สถานีฉะเชิงเทรา สถานีชลบุรี สถานีศรีราชา สถานีพัทยา สถานีอู่ตะเภา

2) ท่าเรือหลักเชื่อมโยงด้วยรถไฟทางคู่และระบบบริหารงานแบบ Seamless Operation ประกอบด้วยโครงการขนาดใหญ่ 4 โครงการ ดังนี้

(1) การพัฒนาท่าเรือแหลมฉบัง ระยะที่ 3 ขอบเขตโครงการ ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 2 ส่วน ได้แก่

(1.1) งานโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ได้แก่ การขุดลอกและถมทะเล 1,600 ไร่ การขุดลอกร่องน้ำและแอ่งกลับเรือ การก่อสร้างเขื่อนกันคลื่น การก่อสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน การติดตั้งอุปกรณ์ควบคุมการเดินเรือ

(1.2) งานก่อสร้างท่าเทียบเรือ (Superstructure) ได้แก่ การก่อสร้างท่าเทียบเรือ 3 ส่วน พร้อมงานติดตั้งอุปกรณ์ และบริหารจัดการท่าเรือ คือ

- ท่าเทียบเรือตู้สินค้า F ความยาวหน้าท่า 2,000 เมตร พื้นที่ประกอบการ 625 ไร่
- ท่าเทียบเรือตู้สินค้า E ความยาวหน้าท่า 1,500 เมตร พื้นที่ประกอบการ 469 ไร่
- ท่าเทียบเรือ E0 ความยาวหน้าท่า 920 เมตร พื้นที่ประกอบการ 264 ไร่

(2) โครงการท่าเรืออุตสาหกรรมมาบตาพุด ระยะที่ 3 โครงการตั้งอยู่ในเขตนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมืองระยอง จังหวัดระยอง มีเนื้อที่ประมาณ 1,000 ไร่ โดยแบ่งเป็นพื้นที่หน้าท่า 550 ไร่ และพื้นที่หลังท่า 450 ไร่ ความยาวหน้าท่ารวมกัน 2,229 เมตร ท่าเรืออุตสาหกรรมที่มีขนาดใหญ่และทันสมัย มีการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร สามารถรองรับเรือบรรทุกขนาด 264,000 DWT เปิดให้บริการ 12 ท่า (ท่าเรือสาธารณะ 2 ท่า และท่าเรือเฉพาะกิจ 10 ท่า) โดยมีเอกชน 19 ราย เช่าดาเนินการเป็นท่าเรือ คลังน้ำมัน คลังสินค้า และโรงไฟฟ้า

ขอบเขตของโครงการฯ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 ส่วน ได้แก่

1) งานโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ได้แก่ การขุดลอกและถมทะเล พื้นที่ 1,000 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ใช้ประโยชน์ 550 ไร่ และพื้นที่เก็บกักตะกอน 450 ไร่ การขุดลอกร่องน้ำและแอ่งกลับเรือ การ ก่อสร้างเขื่อนกันคลื่น การก่อสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน การติดตั้งอุปกรณ์ควบคุมการเดินเรือ และท่าเทียบ เรือบริการ

2) งานก่อสร้างท่าเทียบเรือ (Superstructure) ได้แก่ การก่อสร้างท่าเทียบเรือ 2 ส่วน และพื้นที่คลังสินค้าและธุรกิจเกี่ยวเนื่อง พร้อมงานติดตั้งอุปกรณ์ และบริหารจัดการท่าเรือ คือ

- ท่าเทียบเรือขนถ่ายสินค้าเหลว 2 ท่า ความยาวหน้าท่าประมาณ 800 เมตร พื้นที่ประกอบการ 200 ไร่
- ท่าเทียบเรือก๊าซ 3 ท่า ความยาวหน้าท่าประมาณ 1,400 เมตร พื้นที่ 200 ไร่
- คลังสินค้าและธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องกับก๊าซธรรมชาติ พื้นที่ประกอบการ 150 ไร่

(3) โครงการพัฒนาท่าเรือพาณิชย์สัตหีบ เป็นที่จอดเรือรบและฐานส่งกาลังบำรุง และใช้ประโยชน์ในภาคอุตสาหกรรมต่อเรือ แท่นขุดเจาะน้ามัน และขนส่งผู้โดยสาร โดยมีแผนการพัฒนาท่าเรือน้าลึกจุกเสม็ด ให้เป็นจุดจอดเรือยอชท์ เรือสำราญ (Cruise) และเรือข้ามฟาก (Ferry) เพื่อเชื่อมต่อการเดินทางระหว่าง 2 ฝั่งทะเลอ่าวไทยและอันดามัน พัทยา-จุกเสม็ด-ชะอำ โดยเรือสำราญจะสามารถใช้เวลาล่องจากสัตหีบไปหัวหินภายใน 1 ชั่วโมง และเชื่อมต่อระบบรถไฟเพื่ออานวยความสะดวกการขนส่ง

(4) รถไฟทางคู่ แหลมฉบัง, มาบตาพุด และสัตหีบ สำหรับการขนส่งสินค้าระบบรางที่มีค่าใช้จ่ายต่ำ โดยจะดำเนินการดังนี้

- ระยะแรกจะดาเนินการเชื่อมโยง 3 ท่าเรือ
- ระยะที่ 2 จะเป็นการรองรับนิคมอุตสาหกรรม
- ระยะที่ 3 เป็นการก่อสร้างเชื่อมโยงกับภูมิภาค จะเป็นโครงการรถไฟทางคู่ ช่วงระยอง-จันทบุรี-ตราด ระยะทาง 188 กิโลเมตร

ทั้งนี้ จากการลงทุนในโครงการดังกล่าวแล้วเสร็จภายในปี 2570 จะช่วยให้สามารถขนส่งสินค้าทางรางได้ 42 ล้านตันต่อปี จากปัจจุบันการขนส่งทางรางมีเพียง 11 ล้านต้นต่อปี ซึ่งจะช่วยให้เกิดการขนส่งสินค้าในภูมิภาคได้สะดวกขึ้น และยังช่วยลดต้นทุนด้านโลจิสติกส์ของประเทศ ที่มีการตั้งเป้าหมายการขนส่งด้วยระบบรางได้ 20-30 % ของการขนส่งสินค้าทั้งประเทศ และยังเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนที่จะมาลงทุนในอีอีซีอีกด้วย

3. การพัฒนาสนามบินอู่ตะเภาและเมืองการบินภาคตะวันออก

โดยมีวัตถุประสงค์ให้เป็นสนามบินนานาชาติหลักแห่งที่ 3 ของประเทศไทยและธุรกิจต่อเนื่อง เป็นเขตส่งเสริมเขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก และเป็นโครงการพัฒนาเพื่อยกระดับสนามบินอู่ตะเภาขึ้นเป็นสนามบินหลักของพื้นที่ EEC และเป็นสนามบินหลักแห่งที่ 3 ของกรุงเทพฯ ครอบคลุมพื้นที่ 6,500 ไร่ ภายในเขตสนามบินอู่ตะเภาเดิม (ประกาศเป็นเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ) ประกอบไปด้วย 6 กิจกรรมใหม่ ได้แก่ อาคารผู้โดยสารแห่งที่ 3, อาคารคลังสินค้าและโลจิสติกส์, ศูนย์การค้าและธุรกิจ, ศูนย์ซ่อมบำรุงอากาศยาน, เขตการค้าเสรีเพื่ออุตสาหกรรมการบิน และศูนย์ฝึกบุคลากรการบิน

4. โครงการศูนย์ซ่อมบำรุงอากาศยานอู่ตะเภา (TG MRO Campus)

ประเทศไทยมีเป้าหมายต้องการเป็นศูนย์กลางของการซ่อมบำรุงอากาศยานของอาเซียน (ASEAN MRO Hub) และรัฐบาลต้องการผลักดันให้โครงการศูนย์ซ่อมอากาศยานอู่ตะเภา ระยะที่ 1 เป็นโครงการนาร่องในสนามบินอู่ตะเภา โดยจะใช้พื้นที่ 200 ไร่ ดำเนินงานภายในพื้นที่ 6,500 ไร่ ของสนามบินอู่ตะเภา โดยมีเป้าหมายคือ *เป็นศูนย์ซ่อมบำรุงอากาศยานระดับโลก และมีความเป็นเลิศในด้านความรวดเร็ว ราคา และคุณภาพ (“...To be Number One World Class MRO with the best “On Time, On Cost and On Quality”...”)*

5. การพัฒนาโครงข่ายขนส่งทางบก

1) ทางด่วนพิเศษ (Motorway)

(1) ทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง (มอเตอร์เวย์) หมายเลข 7 แล้วเสร็จในปี 2562

(2) ทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง (มอเตอร์เวย์) ชลบุรี- หนองคาย นครราชสีมา ระยะทาง 288 กม. มอเตอร์เวย์สาย 61 (เร่งช่วงท่าเรือแหลมฉบัง-ปราจีนบุรี)

(3) ทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง (มอเตอร์เวย์) หมายเลข สาย 72 ชลบุรี-ตราด ระยะทาง 216 กม. (ปี 62 – 69)

2) ถนน

(1) ดำเนินการในปี 2561

1. โครงการขยาย 6 ช่องจราจร ถนน 36 ช่วงกระทิงลาย-ระยอง

2. ขยาย 4 ช่องจราจรถนน 363 ศูนย์ราชการระยอง-นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด พร้อมทางลอดแยกเนินสาลี (ลอดถนนสุขุมวิท)

3. บูรณะทางเดิมถนน 344 อ.บ้านบึง-อ.แกลง ตอน บ.หนองเสือช้าง - อ.แกลง

4. ถนนสาย รย.4058 แยก ทล.3138-บรรจบ ทล.344 อ.บ้านค่าย จ.ระยอง เป็นการปรับปรุงทางลาดบางอีก 2 ช่อง ระยะทาง 32.8 กม. วงเงิน 209 ล้านบาท ตัดผ่านพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม ไออาร์พีซี (ทช.)

5. ถนนสาย รย.3013 แยก ทล.331-ทล.3191 อ.ปลวกแดง จ.ระยอง ระยะทาง 17.3 กม. เป็นการขยายจาก 2 ช่องจราจรเป็น 4 ช่องจราจร มี

(2) ดำเนินการในปี 2562

1. ขยายถนนสาย 2015 แยกสาย 36 - สาย 331 อ.ปลวกแดง จ.ระยอง เป็นเส้นทางพาดผ่านนิคมอุตสาหกรรมอมตะซิตี้และเชื่อมต่อระหว่างนิคมอุตสาหกรรมอีสเทิร์นซีบอร์ด ออกสู่สาย 331 ขนาด 4 ช่องจราจร

2. ขยายช่องทางจราจรถนนสาย 3376 (แยกขนาไร่ – บ้านฉาง) จาก 2 เป็น 6 ช่องทางจราจร

(3) ดำเนินการในปี 2563

1. ขยายทางหลวงหมายเลข 3 ตอนบ้านฉาง-ระยอง จาก 4 เป็น 8 ช่องจราจร และ ตอนสัตหีบ-บ้านฉาง จาก 4 เป็น 8 ช่องจราจร

2. ขยายช่องจราจรสายบ้านค่าย – วังจันทร์ จาก 2 ช่องจราจรเป็น 4 ช่องจราจร ระยะทางก่อสร้าง 30.416 กม. เพื่อเชื่อมต่อ EECi

โครงการทั้งหมดแล้วเสร็จจะเป็นเส้นทางที่สามารถเชื่อมต่อการคมนาคมขนส่ง ได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมทั้งในภาคธุรกิจการค้าและการท่องเที่ยว ด้วยแนวเส้นทางที่สามารถรองรับการเดินทางและการขนส่งสินค้าในภาคตะวันออกไปยังทั่วทุกภูมิภาค เชื่อมโยงกับท่าเรือแหลมฉบังและนิคมอุตสาหกรรมต่าง ๆ รวมถึงการขนส่งทางรถไฟ และการขนส่งทางอากาศที่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและท่าอากาศยานอู่ตะเภา

การดำเนินการขับเคลื่อนของจังหวัด

จังหวัดระยองในฐานะเป็นจังหวัดหลักของ EEC ได้ตระหนักและดำเนินโยบายเชิงรุกในการสนับสนุนการดำเนินการ เช่น

1) ประกาศจัดตั้งศูนย์ประสานงานเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก จังหวัดระยอง มีสถานที่ตั้ง ณ ชั้น 3 ศาลากลางจังหวัดระยอง

2) แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก จังหวัดระยอง โดยผู้ว่าราชการจังหวัดระยองเป็นประธาน และหัวหน้าสานักงานจังหวัดระยองเป็นเลขานุการ

3) แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามประเมินผลการดาเนินแผนงาน/โครงการ ตามแผนพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก จังหวัดระยอง โดยผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง เป็นประธานฯ และหัวหน้าสำนักงานจังหวัดระยองเป็นเลขานุการ

4) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก จังหวัดระยอง ประกอบด้วยอนุกรรมการ 6 ด้าน

(1) อนุกรรมการด้านส่งเสริมการรับรู้ การประชาสัมพันธ์ และการสื่อสาร

(2) อนุกรรมการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(3) อนุกรรมการด้านโครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนาเมือง

(4) อนุกรรมการด้านการศึกษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

(5) อนุกรรมการด้านสังคมและคุณภาพชีวิต

(6) อนุกรรมการด้านพัฒนาเศรษฐกิจรายสาขา

3.2 การเตรียมการด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี

1) เขตนวัตกรรมระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor of innovation : EECi) มีรายละเอียดแนวคิดการพัฒนาเมืองนวัตกรรม 3 เมือง ดังนี้

- BIOPOLIS เป็นหนึ่งในกลุ่มเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันของอุตสาหกรรมชีวภาพใน 3 ลักษณะ คือ (1) การเพิ่มความเร็วในการเข้าสู่ตลาดของผลิตภัณฑ์ชีวภาพ (2) จัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานระดับขยายขนาดกลางเพื่อรองรับการผลิตสินค้าที่มีมูลค่าสูง และ (3) การให้บริการทางเทคโนโลยีที่มีความจำเพาะต่อผู้ใช้บริการ

- ARIPOLIS จะขับเคลื่อนด้วย 4 ศูนย์นวัตกรรมหลัก ประกอบด้วย (1) ศูนย์นวัตกรรมเซ็นเซอร์ (Center for Sensing Innovation) (2) ศูนย์นวัตกรรมการคำนวณ (Center for Computing Innovation) (3) ศูนย์นวัตกรรมการผลิตและบริการ เพื่อรองรับนวัตกรรมการผลิตและบริการสมัยใหม่ เช่น Additive Manufacturing และ Service Innovation (4) ศูนย์บูรณาการระบบไซเบอร์-กายภาพ (Center for Cyber-Physical System Integration)

- SPACE INNOPOLIS การผลักดันให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมการบินและอวกาศขึ้นอย่างก้าวกระโดด โดยมุ่งเน้น 2 มิติ ได้แก่ (1) การพัฒนาอุตสาหกรรมชั้นสูง (Frontier Industry) ด้านการบินและอวกาศ (2) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคุณภาพ (NQI) ของประเทศสำหรับอุตสาหกรรมการบินและอวกาศ เพื่อรองรับการขับเคลื่อนอุตสาหกรรมชั้นสูงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

2) เขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิตัล (Digital Park Thailand (EECd))

1) Digital Park Thailand คือพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ที่จะถูกพัฒนาขึ้นให้เป็นเมืองอัจฉริยะ (Smart City) โดยจะมีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของพื้นที่ทั้ง 3 โซน ได้แก่ โซนส่งเสริมการลงทุนด้านดิจิทัล โซนการสร้างสรรค์นวัตกรรมดิจิทัล และโซนที่พักอาศัย

2) เทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลที่สำคัญที่จะได้รับการส่งเสริมภายในโครงการ เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (Artifitial Intelligence) หุ่นยนต์ (Robotics) Big Data Internet of Things ศูนย์ข้อมูล (Data Center) Digital Park Thailand ตั้งอยู่บนพื้นที่อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ซึ่งปัจจุบันพื้นที่ดังกล่าวเป็นที่ตั้งของสถานีเคเบิลใต้น้ำและสถานีดาวเทียมภาคพื้นดิน ของบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) และกรมธุรกิจพลังงาน

3.3 การขับเคลื่อนเมืองอัจฉริยะ (Smart city) ของจังหวัดระยอง

1. ระดับจังหวัด

จังหวัดระยองได้มีคำสั่งจังหวัดระยองที่ 4312/2561 ลงวันที่ 25 เมษายน 2561 แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนระยองเมืองอัจฉริยะ (Rayong Smart City) โดยมีองค์ประกอบทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ผู้แทนจากมหาวิทยาลัยในพื้นที่ หน่วยงานจากส่วนกลาง และผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (DEPA) สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) (GISTDA) บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (CAT) อาจารย์จากมหาวิทยาลัยบูรพามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า) และบริษัท ระยองพัฒนาเมือง จำกัด เป็นต้น

2. โครงการ Smart city บ้านฉาง

เทศบาลตำบลบ้านฉาง ได้เสนอที่ดินบริเวณบ้านพยูน หมู่ 4 เขต ตำบลบ้านฉาง จำนวน 1,885 ไร่ ซึ่งปัจจุบันเป็นพื้นที่เกษตรกรรมของประชาชนในพื้นที่ และพื้นที่รกร้างบางส่วน เหมาะสำหรับการสร้างเป็นเมืองใหม่ เพราะอยู่ในทำเลที่ดีมีความพร้อมด้านโครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานและการคมนาคมที่สมบูรณ์ โดยตั้งเป้าหมายจะสร้างให้เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของบ้านฉาง และให้เป็นเมืองแห่งอนาคตที่จะมีบทบาทภายใต้เขตพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor) เพื่อเชื่อมโยงเศรษฐกิจระหว่างภูมิภาคอาเซียนและภูมิภาคอื่นของโลก โดยชู 3 ประเด็นหลัก คือ

1) เมืองใหม่ที่พัฒนาบนพื้นที่สีเขียว สามารถออกแบบระบบสาธารณูปโภคได้ใหม่ทั้งหมดตามมาตรฐานที่ต้องการ

2) เป็นเมืองที่เกิดจากความต้องการของท้องถิ่น และความร่วมมือของประชาชน และ

3) เป็นเมืองที่สมบูรณ์ มีประชากรทุกสาขาอาชีพ มีการพักอาศัยและประกอบธุรกิจ จะมีการพัฒนาเทคโนโลยีกับองค์กรภาคเอกชน

3. การพัฒนาเมืองอัจฉริยะพื้นที่เมืองระยอง สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ ร่วมกับบริษัท ระยองพัฒนาเมือง จำกัด ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาเมืองอัจฉริยะพื้นที่เมืองระยอง (พื้นที่เทศบาลนครระยอง) โดยจะดำเนินการดังนี้

1) วางแนวทางและจัดทาผังโครงสร้างพัฒนาพื้นที่ สาธารณูปโภค-สาธารณูปการ และสิ่งแวดล้อมเมืองให้เป็นเมืองน่าอยู่ รองรับการขยายตัวเศรษฐกิจของ EEC บนพื้นฐานดิจิทัล

2) วางแนวทางส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญา-สังคม พัฒนาบุคลากรการศึกษาให้วิจัยและใช้ดิจิทัลเข้มข้น

3) วางแนวทางพัฒนา Smart City โดยส่งเสริมการให้มีศูนย์บริหารข้อมูลส่วนกลาง (Single Operation Center)

ผลที่ได้จะเป็นการกำหนดผังโครงสร้างพัฒนาพื้นที่ สาธารณูปโภค สาธารณูปการ และสิ่งแวดล้อมเมืองให้เป็นเมืองน่าอยู่ รองรับการขยายตัวเศรษฐกิจของ EEC บนพื้นฐานดิจิทัล ใน ๘ มิติ ได้แก่ Smart Energy, Smart Mobility, Smart Community, Smart Environment, Smart Economy, Smart Building, Smart Governance และ Smart Innovation โดยมุ่งเน้นตามอัตลักษณ์เฉพาะวางรากฐานให้เกิดเมืองอัจฉริยะซึ่งเป็นเมืองน่าอยู่ สมดุล พอเพียงและยั่งยืน ภายในปี พ.ศ. 2573 (2030) โดยจัดทำแผนระยะ 5 ปี 10 ปี และ15 ปี

4. โครงการนวัตกรรมการพัฒนาจังหวัดอัจฉริยะ “ระยอง 2020”

บริษัท กสท โทรคมนาคม จากัด ดำเนินการนวัตกรรมการพัฒนาจังหวัดอัจฉริยะ “ระยอง 2020” กำหนดระยะเวลาดาเนินการ 3 ปี ดังนี้

1) ปี 2018 เป็นการสร้างการรับรู้ แนวคิดการพัฒนา “ระยอง 2020” ให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่

2) ปี 2019 เป็นการเตรียมความพร้อมสู่ “ระยอง 2020” โดยการพัฒนาใน 3 รูปแบบ คือ (1) พัฒนาคน (2) พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น (3) การเตรียมพร้อมบริการภาครัฐ

3) ปี 2020 ขับเคลื่อนการพัฒนาเต็มรูปแบบ

ทั้ง 3 ภารกิจ เพื่อลดช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจน โดยใช้เทคโนโลยีมาเป็นเครื่องมือ การพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น มีแนวคิด คือ ให้เงินไหลเข้า น้อยกว่าเงินไหลออก โดยสิ่งที่เหมาะสมจะนามาใช้กับจังหวัดระยอง คือ 1) การท่องเที่ยว 2) สินค้าและบริการ 3) เกษตร/การแปรรูป โดยตัวชี้วัดที่จะแสดงถึงความสำเร็จ มี 3 ประการ คือ

ตัวชี้วัดที่ 1 รายได้ที่เข้ามาในระบบเศรษฐกิจท้องถิ่น

ตัวชี้วัดที่ 2 การไหลเวียนเงิน เศรษฐกิจท้องถิ่น (เงินเข้าเงินออก)

ตัวชี้วัดที่ 3 ปริมาณการออมเงินของประชาชน

การพัฒนาศักยภาพของประชาชน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มนักเรียนนักศึกษา และประชาชนนอกระบบการศึกษา ซึ่งทั้ง 3 กลุ่ม ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมวิธีคิด โดยให้ความรู้ ให้ข้อคิด และให้ข้อมูล เพื่อนาไปสู่การพัฒนาวิธีคิด

การพัฒนา “rayong Connect 2020” นำร่องด้วยระบบ E - Meeting ซึ่งจะนามาใช้ในการประชุมกรมการจังหวัดฯ ในเดือนมีนาคม 2562 เป็นต้นไป โดย บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด จะมาติดตั้งระบบให้ ณ ห้องประชุม การใช้งานผ่าน Application “Pakgon Connect” ซึ่งเป็น Application เฉพาะจังหวัด เช่น การยืนยันตัวตน การแจ้งเตือนเข้าร่วมประชุมภักดีศรีสงคราม การลงทะเบียนเข้าร่วมประชุม การดาวน์โหลดเอกสารประกอบการประชุม การเช็คสถานะวาระการประชุม การโหวต และการประเมินการประชุม เป็นต้น และมีระบบอื่นๆ ที่จะสนับสนุนการดำเนินการของจังหวัด เช่น ระบบธนาคารขยะ และบริหารจัดการศูนย์ดารงธรรมจังหวัด เป็นต้น

ทั้งนี้ เพื่อสนับสนุนโครงการนวัตกรรมการพัฒนาจังหวัดอัจฉริยะ “ระยอง 2020” จังหวัดระยองได้แต่งตั้งคณะทำงานขับเคลื่อนการพัฒนาระยองจังหวัดอัจฉริยะ (Rayong 2020) ประกอบด้วยคณะทำงาน 4 ชุด ดำเนินการร่วมกับบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด ได้แก่

1) ด้านคุณภาพชีวิต

2) ด้านการท่องเที่ยว

3) ด้านสินค้าและบริการท้องถิ่น

4) ด้านเกษตรอินทรีย์

3.4 การพัฒนาแบรนด์การท่องเที่ยวจังหวัดระยอง (Rayong Branding)

จังหวัดระยองเป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยวที่สำคัญของประเทศ มีทรัพยากรการท่องเที่ยว ที่หลากหลาย จึงมีนโยบายในการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดในเชิงรุก โดยการสร้างแบรนด์การท่องเที่ยวของจังหวัด เพื่อเป็นสื่อในการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัด ทั้งในภูมิภาคและในระดับสากลโดยผ่านตราสินค้าด้านการท่องเที่ยว จึงร่วมกับส่วนราชการ หน่วยงาน และภาคเอกชน จัดทำแบรนด์การท่องเที่ยวจังหวัดระยอง (Rayong Branding) โดยระดมความคิดเห็นดำและเนินการตามขั้นตอนทางวิชาการ จนสำเร็จเป็นรูปธรรม ดังนี้

1) แบรนด์การท่องเที่ยวจังหวัดระยอง คือ Surprise Rayong สื่อถึงความสดใส สดชื่น สร้างสรรค์ และมีกำลังใจ ซึ่งจะนำไปใช้ในกิจกรรมทั้งหลายของระยอง

2) Mascot เป็นรูปนางยักษ์น่ารัก ชื่อ ***"หมำม่าหมุด"*** หรือ MamaMoot ผีเสื้อสมุทร ที่สดใส รักการ Surprise เมื่อมาเที่ยวระยองครั้งใด ก็จะนึกถึงความสดใส สดชื่น และยังมีที่เที่ยวเซอร์ไพรส์ อีกหลายแห่งในจังหวัดระยอง

3.5 โครงการ "ถอดรหัสการพัฒนาระยองอย่างยั่งยืน" (4DNA)

จังหวัดระยองได้ดำเนินโครงการ "ถอดรหัสการพัฒนาระยองอย่างยั่งยืน" (4DNA) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของจังหวัดและแต่ละอำเภอ เพื่อนำไปประยุกต์ในการพัฒนาจังหวัดระยองให้มีประสิทธิภาพ มุ่งสู่ความสมดุลและยั่งยืนในอนาคต และสร้างแนวทางการพัฒนาและออกแบบภาพลักษณ์ของจังหวัดระยองอย่างชัดเจนบนพื้นฐานอัตลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ ซึ่งจะนำไปสู่ความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของจังหวัดระยองในปี พ.ศ. 2561 - 2564 คือ "เมืองวัตกรรมก้าวหน้า พัฒนาอย่างสมดุล บนพื้นฐานความพอเพียง" ซึ่งดำเนินการผ่านกระบวนการทางวิชาการและการประชุม ไม่ว่าจะเป็นการเชิญทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาคส่วนราชการ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นและระดมสมอง สรุปผลการดำเนินงานดังนี้

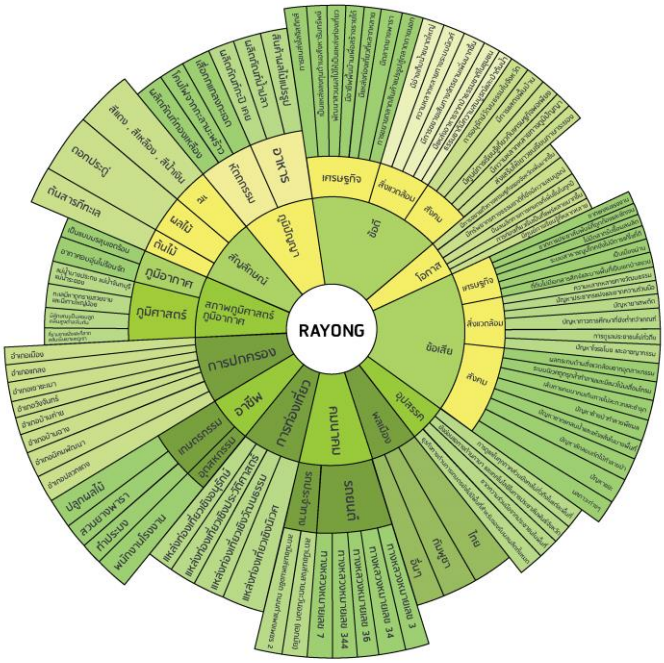

การวิเคราะห์ SWOT ของจังหวัดระยอง

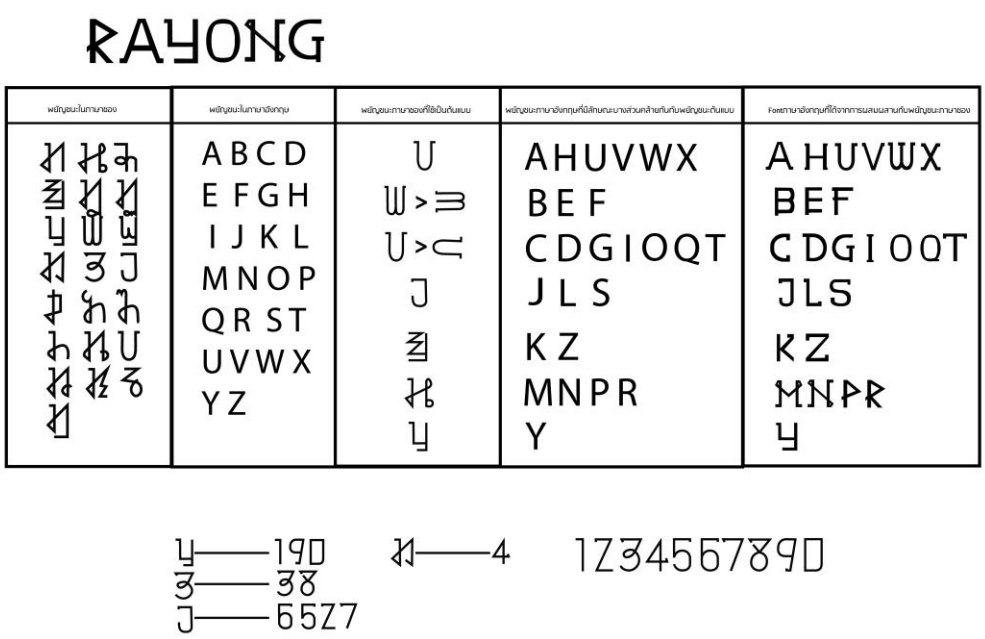

ตัวหนังสือของจังหวัดระยอง ซึ่งพัฒนามาจากภาษาชอง

การถอดอัตลักษณ์ “อำเภอเมืองระยอง”

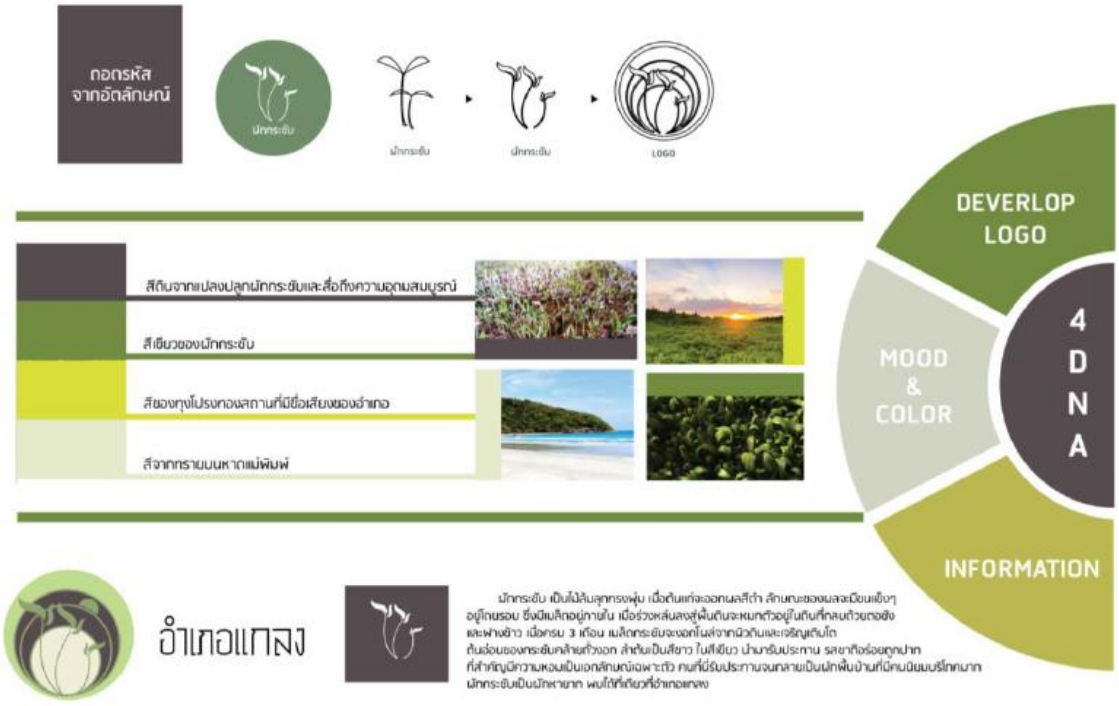

การถอดอัตลักษณ์ “อำเภอแกลง”

การถอดอัตลักษณ์ “อำเภอเขาชะเมา”

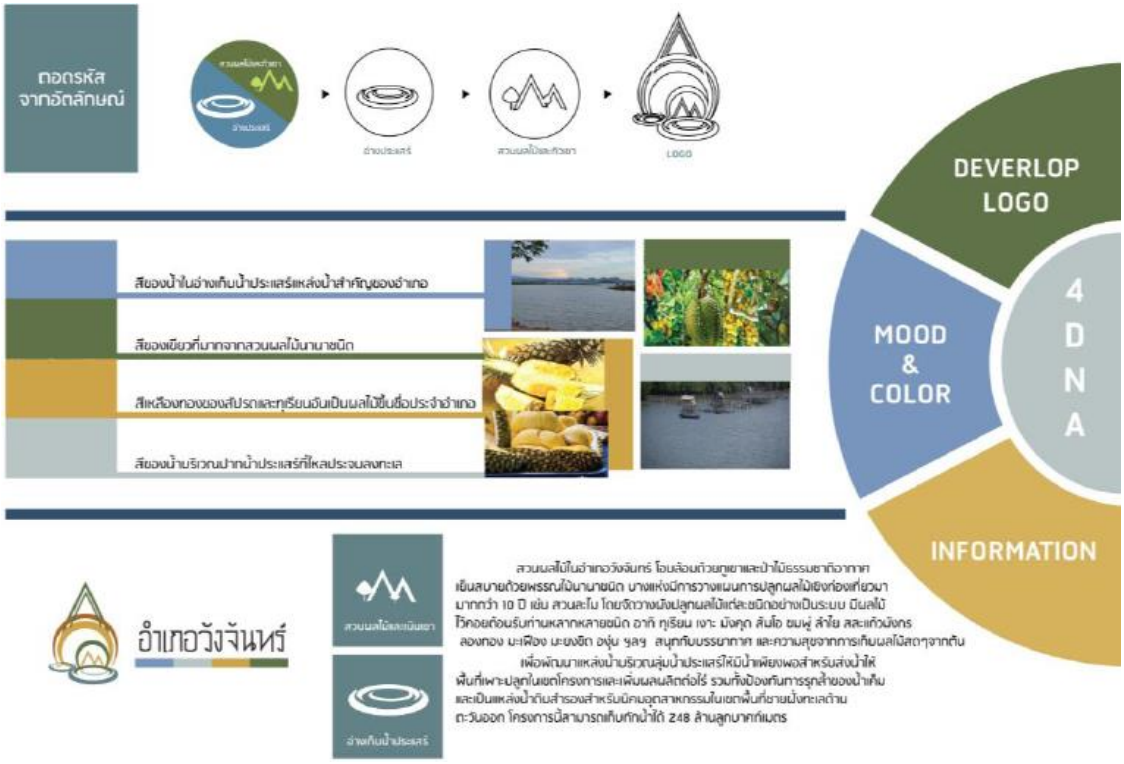

การถอดอัตลักษณ์ “อำเภอวังจันทร์”

การถอดอัตลักษณ์ “อำเภอบ้านค่าย”

การถอดอัตลักษณ์ “อำเภอปลวกแดง”

การถอดอัตลักษณ์ “อำเภอปลวกแดง”

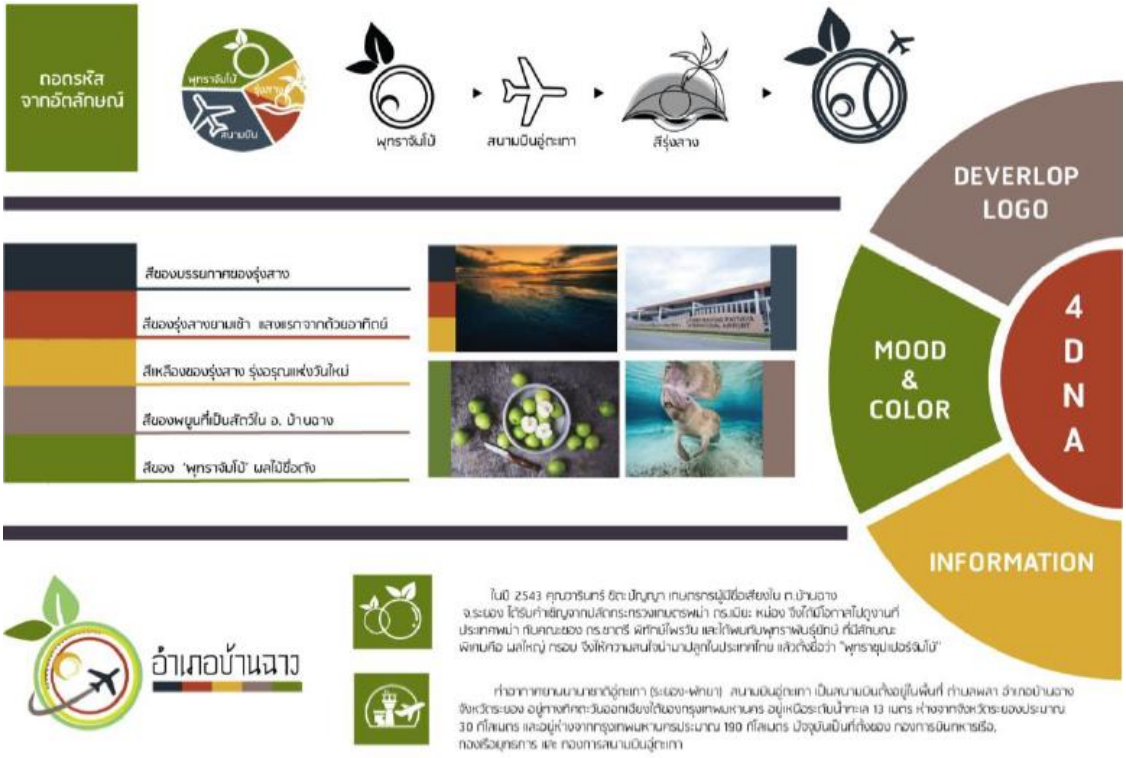

การถอดอัตลักษณ์ “อำเภอปลวกแดง”

กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด
สำนักงานจังหวัดระยอง
Tel.0-3869-4000/Fex.0-3869-4160
www.rayong.go.th
rayongoffice@gmail.com